

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

HAUTALANMÄEN MAAN- KÄYTTÖSUUNNITELMA

MUURAMEN KUNTA

TEKIJÄ/T: Katri Patourina

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Rakennusarkkitehtuurin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Katri Patourina	
Työn nimi Hautalanmäen maankäyttösuunnitelma	
Päiväys	17.3.2018
Sivumäärä/Liitteet	47/4
Ohjaaja(t) lehtori Ilkka Paajanen, yliopettaja Janne Repo	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Muuramen kunnan kaavoitus, kaavoitusarkkitehti Marja Jukkala	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella kolme luonnoksenomaista maankäyttösuunnitelmaa Hautalanmäen asuinalueelle. Kohde sijaitsee Muuramen kunnassa, noin kolmentoista kilometrin päässä Jyväskylän kaupungista. Hautalanmäki on suhteellisen laaja asuinalue Muuramen keskustan tuntumassa lähellä uusia kauppakeskuksia. Sen alueella asuu merkittävä osa Muuramen kunnan asukkaista. Se on myös ajallisesti voimakkaasti kerrostunutta maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä. Opinnäytetyön puitteissa tehdyt suunnitelmat kohdisivat vain osaan isosta Hautalanmäen alueesta.</p> <p>Aluksi alueesta koottiin mahdollisuuksien mukaan kaikki olemassa oleva tieto, jonka pohjalta valittiin kolme sopivinta suunnitteluteemaa alueelle. Tämän jälkeen koottiin teemoihin liittyvä kirjallisuus ja selvitettiin, miten kirjallisuuden antamat ohjeet voidaan soveltaa kyseenomaisella alueella, jonka jälkeen laadittiin kolme maankäyttösuunnitelmakarttaa.</p> <p>Valitut suunnitelmateemat olivat A Luomukylä, B Kompaktikylä ja C Elämyskylä. A Luomukylä vaihtoehdossa tavoitteena oli luoda maalaismaisen ekologisen kylän henkeä. Sen pääpiirteitä ovat mutkikas kylänraittimainen tie, väljät tontit, hajanainen rakennusten sijoittelu, yhteiset viljelypalstat alueen keskellä sekä pieni aukio mäen huipulla. B Kompaktikylä suunnitelmavaihtoehdossa tavoitteena oli suunnitella alueelle viihtyisä tiivis ja matala omakotitaloasuinalue. Sen pääpiirteitä ovat kehämäiset ajotiet, tehokas järjestelmällinen tonttien sijoittelu sekä suojaosat kujanteet niiden välissä. Suunnitelman erityispiirre on myös alueen keskellä sijaitseva etätyökahvilarakennus aukioineen. Kolmannessa C Elämyskylä-vaihtoehdossa painotettiin ympäristön virikkeellisyyttä ja kulttuuria. Suunnitelman erityispiirteitä ovat rinnettä ylös nouseva mutkikas tie, sen varrella sijaitsevat neljä aukiota sekä niiden ympärille ryhmittyvät tontit. Alue oli suunniteltu runsaspuustoiseksi, jonka risteävät polut sitovat aukiot toisiinsa verkoston tavoin. Opinnäytetyön lopussa suunnitelmia tarkasteltiin onnistuneisuudensa kannalta ja teemojen sopivuutta käsiteltiin. Suunnitelmat mallinnettiin Autodesk Revit- ohjelmalla.</p> <p>Opinnäytetyön puitteissa käsiteltävässä Hautalanmäen alueen osassa ei ole vielä tehty asemakaavaa. Alueelle ei pystytä rakentamaan uutta ilman asemakaavaa. Tehtyjen suunnitelmien tavoitteena oli toimia ponnahduslautana mahdolliselle asemakaavoitukselle.</p>	
Avainsanat maankäyttösuunnitelma, Hautalanmäki, Muurame	
Luottamuksellisuus Julkinen	

Field of Study Technology, Communication and Transport			
Degree Programme Degree Programme in Construction Architecture			
Author(s) Katri Patourina			
Title of Thesis Land Use Plan of <i>Hautalanmäki</i> Area			
Date	17 March 2018	Pages/Appendices	47/4
Supervisor(s) Mr Ilkka Paajanen, Senior Lecturer, Mr Janne Repo, Principal Lecturer			
Client Organisation /Partners Town of Muurame, City Planning, Ms Marja Jukkala, Planning Architect			
<p>Abstract</p> <p>The objective of this final project was to design three different draft-like land use plans for Hautalanmäki residential area. The area is located in the town of Muurame approximately 13 kilometers from the city of Jyväskylä. Hautalanmäki is located near the city center and the recently built new shopping center. This final project only focuses on a part of the whole large Hautalanmäki area.</p> <p>First, all the existing information about the area was gathered. Then three suitable design themes were chosen. After that, theme-related literature was gathered and studied to find out, how the design methods explained in the literature could be applied to this area. Based on those methods, three alternative land use plans were made.</p> <p>The three chosen design themes were A Organic village, B Compact village and C Event village. The aim in the A version was to create a province-like ecovillage area. The aim of theme B was to design a compact and low-rise detached housing area. In the third alternative, the C-theme, the environment with plenty of stimuli and culture was highlighted. Finally, each option was examined on how well it worked out and also how applicable the themes actually were. All the alternative plans were also modelled with Autodesk Revit-program.</p> <p>A town plan has not yet been made for the part of Hautalanmäki area discussed in this thesis. New constructions can not be built without a town plan. The purpose of the land use plans made in this thesis was to work as a base for creating a town plan for the area.</p>			
Keywords land use plan, Hautalanmäki, Muurame			
Confidentiality Public			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	ALUEEN HAVAINNOINTI	7
2.1	Muurame.....	7
2.2	Hautalanmäki	9
2.2.1	Maasto	11
2.2.2	Rakennettu ympäristö	14
2.2.3	Toiminnot.....	15
2.2.4	Liikenne.....	17
2.2.5	Suojelu.....	18
3	TEORIA	20
3.1	Käsitteet ja määritelmät	20
3.2	Kaavahierarkia ja kaavoitusprosessi	20
3.3	Kaavoituksen päätavoitteet ja osapuolet.....	21
3.4	Vaihtoehtoiset suunnittelumenetelmät.....	23
3.5	Kulttuuriympäristö.....	24
4	SUUNNITELMAT	25
4.1	LUOMUKYLÄ.....	26
4.1.1	Kangasalan Yhteiskylä rinnastuskohteena	27
4.1.2	Soveltaminen A-suunnitelmassa	28
4.2	KOMPAKTIKYLÄ	30
4.2.1	Espoon Friisilän Aurinkorinne rinnastuskohteena	31
4.2.2	Soveltaminen B-suunnitelmassa	32
4.3	ELÄMYSKYLÄ	34
4.3.1	Jyväskylän kangas rinnastuskohteena.....	35
4.3.2	Soveltaminen C-suunnitelmassa	37
5	POHDINTA.....	39
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	40
	LIITE 1: SUUNNITELMA A LUOMUKYLÄ	
	LIITE 2: SUUNNITELMA B KOMPAKTIKYLÄ	
	LIITE 3: SUUNNITELMA C ELÄMYSKYLÄ	
	LIITE 4: SUUNNITELMASELITTEET	

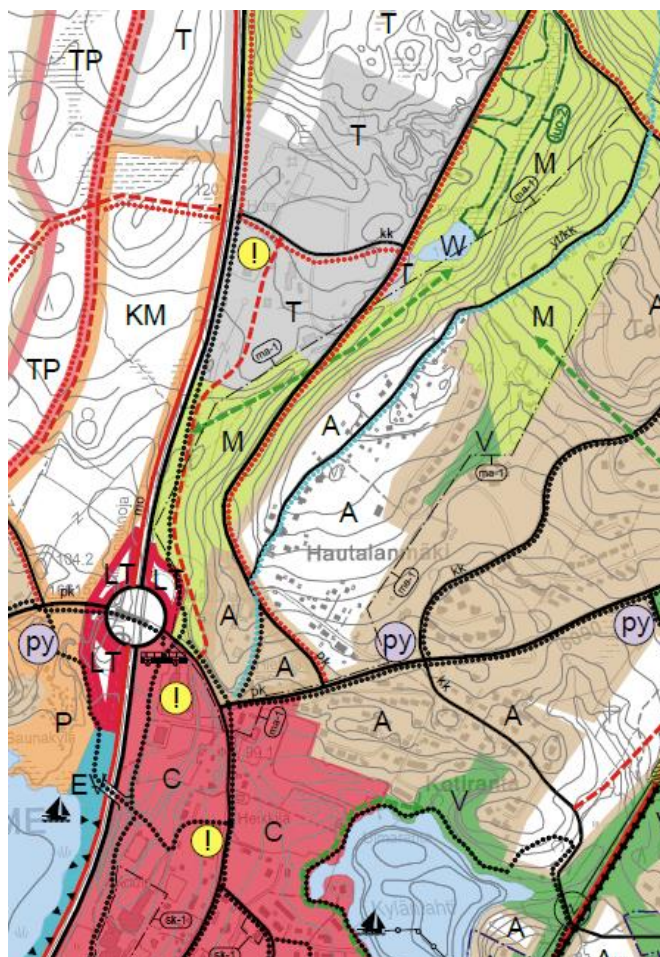
1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tehtiin Muuramen kunnan Hautalanmäen alueesta kolme vaihtoehtoista maankäyttösuunnitelmaa erilaisilla teemoilla. Työn toimeksiantaja oli Muuramen kunnan kaavoitus ja yhteyshenkilönä toimi Marja Jukkala, kunnan kaavoitusarkkitehti.

Suunnitelmissa on tarkoitus osoittaa mitä, kuinka paljon ja minne rakennetaan. Miten olisi järkevää järjestää liikenne kullekin teemalle ominaisesti. Teemat pohjautuvat Muuramen ja Hautalanmäen historiaan sekä yleisiin alueen ominaispiirteisiin. Teemat olivat LUOMUKYLÄ (A), KOMPAKTIKYLÄ (B) ja ELÄMYSKYLÄ (C). Luomukylä pohjautuu Muuramen kunnan historiaan talonpoikais- ja maalaisalueena. Kompaktikylä pohjautuu Muuramen kunnan asenteeseen yrittäjä- ja teollisuusystävällisenä kuntana. Elämuskylä pohjautuu tietoon Hautalanmäellä kulkeneeseen tärkeään tieväylään, josta käytetään nimeä vanha Laukaantie ja jota ennen aikaan käytettiin matkustettaessa etelästä pohjoiseen (FCG 2015 b, 49).

Suunnitelmia laadittaessa pyrittiin ottamaan huomioon sellaiset yleiset asiat kuin maastonmuodot ja niiden vaikutus mahdolliseen lisärakentamiseen ja erityisesti tiestöön, maanomistus ja olemassa olevat rakennukset niillä, tienverkon tekemisen kustannusten minimointi ja inventoitujen kohteiden arvon säilyttäminen ja ympäristön vastaavuus. Suunnitelmavaihtoehtoja mietittäessä pohdinnan pääkysymyksiä olivat: mikä on luonnon suhde rakennettuun ympäristöön? Miten on ominaista järjestää liikenne kussakin vaihtoehdossa? Minkälaisia maamerkkejä tulisi alueelle sijoittaa, jotta alue ja sen osat erottuisivat, ja minne ne tulisi sijoittaa? Minkälainen on teemalle ominainen tonttijako ja tehokkuus?

Hautalanmäki on asemakaavoittamatonta aluetta keskustan taajama-alueella (Muuramen kunta 2017, 8). Lisäksi siinä sijaitsee maakunnallisesti merkittäviä inventoituja kohteita, joiden säilyminen on tärkeää. Alue on osayleiskaavassa merkitty asuinalueeksi, mutta sillä ei vielä ole asemakaavaa, mikä estää alueelle rakentamista. Kaavassa on merkinnällä ma-1 rajattu Hautalanmäen maakunnallisesti merkittävä kulttuuriperintöalue. (KUVA 1) (Muuramen kunta 2017, 8.) Kunnalle on myös tärkeää saada uutta aluetta rakentamiselle. Alue on tärkeätä kaavoittaa niin arvokkaan rakennetun ympäristön säilymisen kannalta kuin hyvän asuin ympäristön aikaansaamisen takia.

KUVA 1. Ote Muuramen keskusta osayleiskaavasta Hautalanmäen kohdalta (FCG 2015 a)

2 ALUEEN HAVAINNOINTI

Tähän on koottu taustatietoa myös Muuramen kunnasta. Hautalanmäen alueen havainnoinnissa on perehdytty kirjallisuuteen, karttapohjiin sekä tehty subjektiivista havainnointia kohdealueella.

2.1 Muurame

Muuramen nimi on alkujaan muurainmarjasta. Se on Jyväskylän alueen eteläisin kunta, jonne on Jyväskylästä n. 13 kilometriä. Muurame on pinta-alaltaan 194,1 km² ja vuonna 2017 sen asukasluku ylitti 10 000 henkeä. (Muuramen kunta.) Vuoden 2012 Muuramen modernin rakennusperinnön inventoinnissa (Myllykoski 2012, 11) Muuramea kuvailtiin mäkien ja vesistöjen keskellä sijaitseväksi lapsiperheiden kunnaksi. Muuramen keskustaajama-alue sijoittuu kahden järven, Muuratjärven ja Päijänteen väliselle kannakselle valtatie 9: n varrella (KUVA 2). Alueelle ominaisia maisemallisia ominaisuuksia ovat runsaat vesistöt, laajat havupuumetsäalueet sekä vaihtelevat maastonmuodot. Muurame onkin Keski-Suomen vesistörikkaimpia kuntia, joista merkittävin on Päijänne. Maaston muodoiltaan Muurame on siis hyvin vaihtelevaa ja keskustaajamassa tiet kiemurtelevat jyrkkien mäkien rinteillä. Muuratharju on näistä luonnonmuodostelmista tärkein. Se on pohjois-eteläsuuntainen Sisä-Suomen reunamuodostelmaan kuuluva harju, joka on yksi merkittävimmistä Keski-Suomessa. Pituudeltaan se on neljän kilometrin mittainen ja erittäin tärkeä pohjavesialue sekä kuntalaisten virkistäytymispaikka. (Myllykoski 2012, 10-11.)

Asutus vakiintui Muuramessa jo 1500-luvulla. Tuona aikana Muurameen rakennettiin sen vanhimmat talot Lulli, Saari ja Mikkolan kantatalo sekä Kinkomaalle Kauppilan talo. 1800-luvulla Muuramessa kukoisti talonpoikaisasutus. Taloja oli tuolloin 75 ja torppia 66 kappaletta ja ne muodostivat perinteisen raittikylän ilmeen. Muuramessa oli myös Vanha Laukaantie, joka oli merkattu jo 1696 ja 1752-vuosien kartoissa. (Myllykoski 2012, 17.) Eräässä vanhanajan oppaassa Muurame kehuttiin pysähdyspaikkana vauraaksi ja paikallista majataloa kelvolliseksi yöpaikaksi (S. M. Y. Jyväskylän haaraosasto 1899, 72). Muurame oli osa Suur-Jämsän pitäjää ja myöskin sen suurin kylä (Myllykoski 2012, 18). 1800-luvun lopulla Muurameen alkoi ilmestyä ensimmäisiä kaupallisia palveluja kuten kansakoulu, myymälä ja vaivaistalo Korpilahdella. 1903 Muuramen perustettiin Muuramen Huonekalutehdas ja 1900-luvun alussa kirkonkylälle vedettiin sähköt, lähinnä teollisuutta varten. Muurame oli tuolloin yksi maakunnan teollistuneimpia kuntia. (Myllykoski 2012, 17-20.)

Muurame itsenäistyi omaksi kunnakseen vuonna 1921 ns. Vanhasta Korpilahdesta. Muuramessa oli tuolloin hieman alle 3000 asukasta. Seuraavien kahden vuosikymmenen aikana Muurameen tuli autoliikennettä, pankki ja Alvar Aallon suunnittelema oma kirkko sekä ensimmäiset linja-autoyhteys Tampereelta Jyväskylään. Vuonna 1965 Muuramen Huonekalutehdas lopetti toimintansa, ja 60-luvulla Muurame olikin Keski-Suomen vähiten teollistuneista kuntia. Teollisuudelle ei luotu edellytyksiä ja liikenneyhteydet olivat kunnassa huonot. (Myllykoski 2012, 20-25.)

Muuramen kyläkuva alkoi uudistua huomattavasti 1960-luvulla. Kunnassa aloitettiin vahvan elinkeinopolitiikan harjoittaminen, jonka tavoitteena oli luoda edellytyksiä teollisuudelle ja yrittäjyydelle.

1970-luvulla Muurame tunnettiin jo yrittäjäystävällisenä kuntana. Tämä edisti Muuramen kehitystä suuresti. Toinen tärkeä syy kehitykselle oli kunnan harjoittama asuntopolitiikka, jonka seurauksena Muurameen syntyi 70-luvulla kaavoituksen myötä monta uutta asuinalueita. Tänä aikana kunnan asukasluku myös kasvoi huomattavasti ja vuonna 1974 se ylitti 4000 asukasta. Muurameen rakennettiin runsaasti julkisia rakennuksia, esimerkiksi uusi kunnantalo, Monitoimitalo uimahallilla, oma terveyskeskus, päiväkoteja ja vanhainkoteja kuin myös uusi seurakuntatalo kirkon viereen. Muita uudistuksia olivat kunnan oman lehden, Muuramelaisen, perustaminen vuonna 1970. (Myllykoski 2012, 27-32, 38.)

1980-luvulla Muuramesta kehitettiin viihtyisämpää kuntaa ja elinkeinopolitiikka painottui yhä enemmän matkailupainotteiseksi. Kuntaan tehtiin lisää lasten leikkipaikkoja, istutuksia, valaistusta lisättiin ja Muuramen avattiin Riihiivuoren laskettelukeskus sekä saunakylä. 1980-luvulla syntyneitä asuinalueita olivat Paavalinvuori, Rajala ja Pitkälä. 1990-luvulla Muurameen rakennettiin kulttuurikeskus, jossa toimintansa aloittivat yläaste ja myöhemmin myös lukio. Kaavoittamista tapahtui mm. Hautalanmäellä ja täydennysrakentamista tehtiin Kotirannassa ja keskustassa. (Myllykoski 2012, 35-37.)

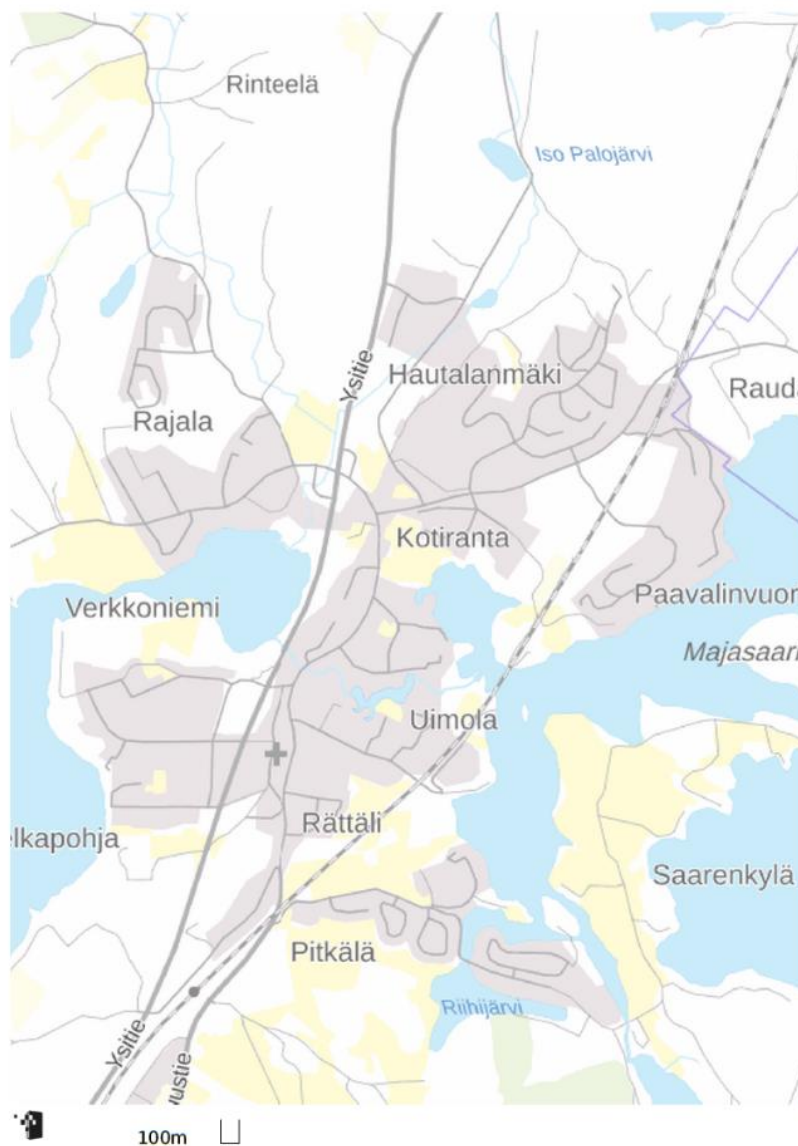

KUVA 2. Muuramen sijainti (MML 2018)

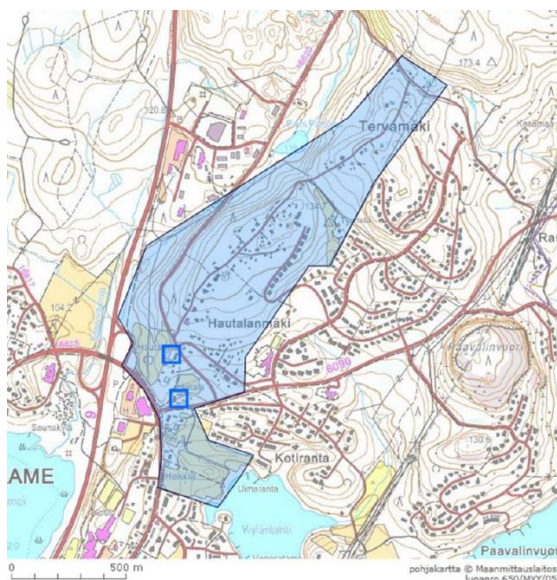

2.2 Hautalanmäki

Hautalanmäki sijaitsee keskustasta pohjoiseen Kotirannan ja Rajalan välissä (KUVA 3) (Myllykoski 2012, 41) valtatie 9 pohjoisen eritasoliittymän lähistöllä (FCG 2015 b, 38). Hautalanmäkeen kuuluu läheisesti myös Tervämäen asuinalue (Keski-Suomen museo 2012). Sitten 1800-luvun vanhojen maatilojen ja 1900-luvun alun mökkirakentamisen, alue on ollut asumattomana metsämaana 90-luvulle asti, jolloin sinne rakennettiin Hautalanmäen uutta asuinuutta ja Tervämäen aluetta 2000-luvulla (Myllykoski 2012, 41). Hautalanmäki käsittää itsessään suhteellisen laajan alueen (KUVA 4) (FCG 2015 b, 39), mutta opinnäytetyön puitteissa suunnittelu tulee kohdistumaan vain sen osaan (KUVA 5). Hautalanmäen alue muodostaa ”omaleimaisen, pienipiirteisen ja perinteisen mäkikyläasukes- tuksesta kertovan kokonaisuuden Muuratharjun rinteelle”. Alueen ympärillä on paljon muuta uutta taajama-asutusta ja uusien liikennejärjestelyiden takia ympäristön kokonaisuus on valitettavasti heikentynyt. Alueella itsellään ei ole asemakaavaa, mutta sen ympärillä olevia kaava-alueita ovat keskusta, Kotiranta ja Punasilta. (FCG 2015 b, 38.)

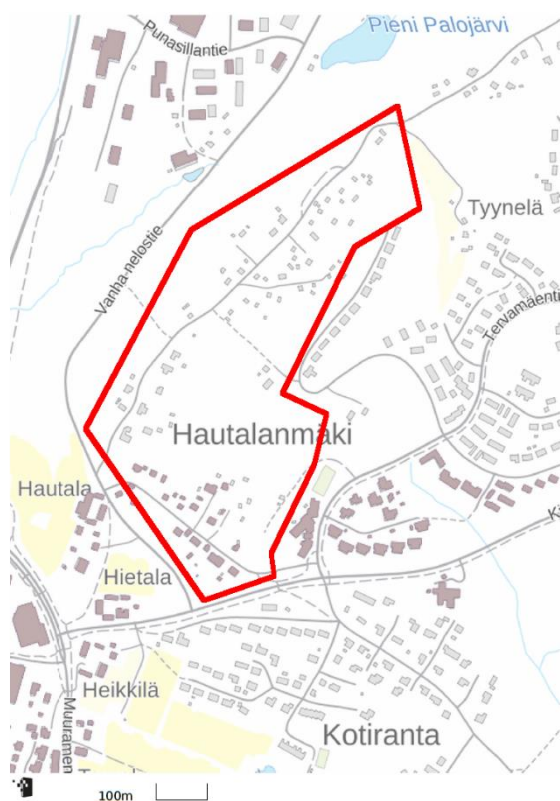

Kuva 3. Hautalanmäen sijainti Muuramessa (MML 2018)

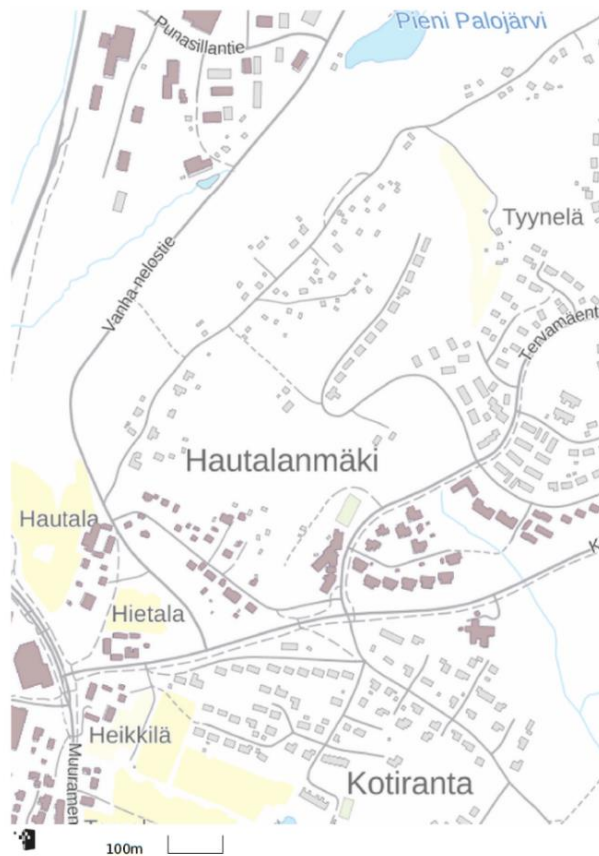

Kuva 4. Hautalanmäen asuinalueen rajaus (FCG 2015 b, 39)

Hautalanmäen luonteessa merkittävää on asutuksen historiallinen kerroksellisuus. Vanhinta kerrostumaa on maakunnallisesti merkittävä Hautalanmäen kulttuuriympäristö, joka käsittää suuret 1800-luvun maatilakeskukset alueen eteläosassa ja Hautalanmäellä päälle sijoittuvan 1900-luvun alun mökkiasutuksen. (KUVA 6) (Myllykoski 2012, 41.) Vaikka alueella ja sen ympärillä onkin nykyään paljon tietä ja liikennettä, vanhat maatilat ovat yhä hallitseva aihe maisemassa ja muu asutus näyttää toissijaiselta niihin nähden (Myllykoski 2012, 38).

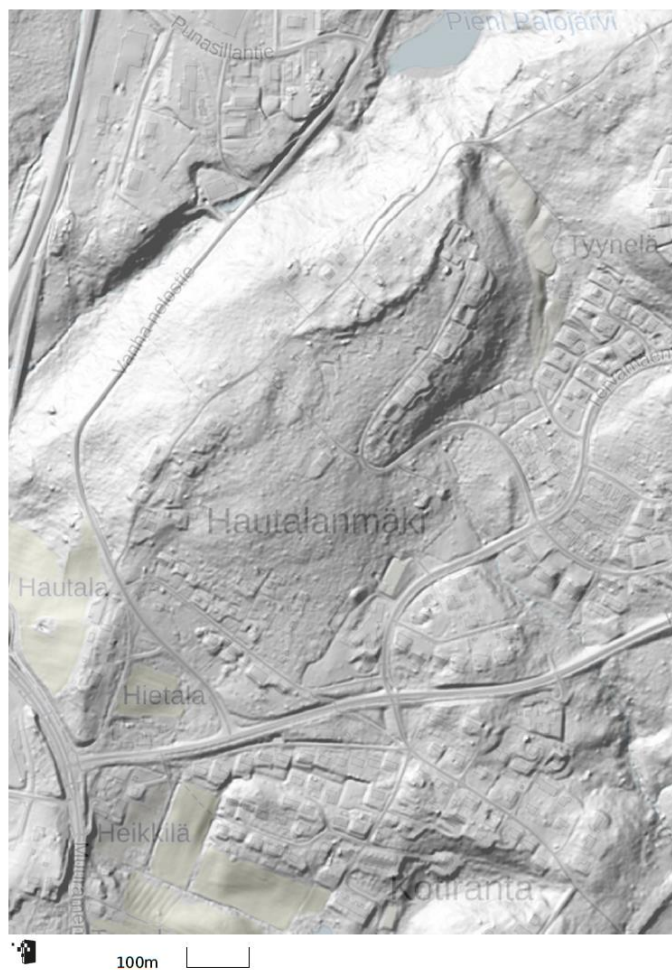
Kuva 5. Suurpiirteinen opinnäytetyön suunnittelualan rajaus (MML 2018)

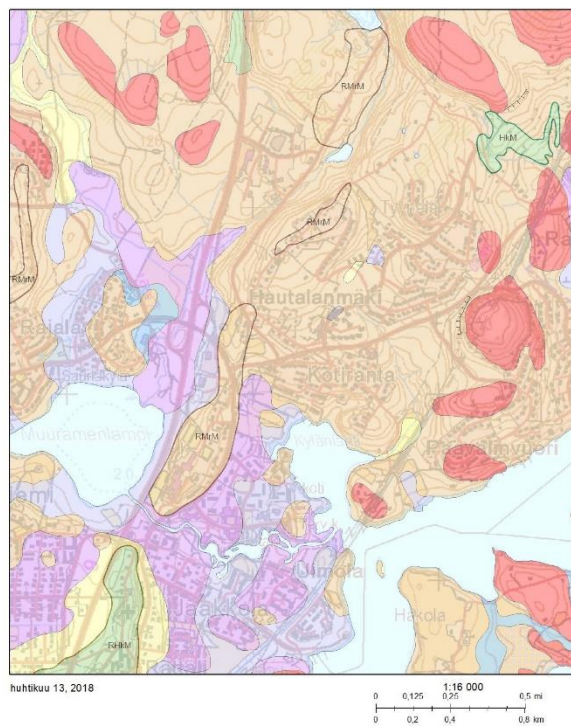
Kuva 6. Karttakuva Hautalanmäestä (MML 2018)

2.2.1 Maasto

Hautalanmäen maasto on mäkestä (KUVA 7) (Myllykoski 2012, 42). Se onkin osa Muuratharjun harjumuodostelmaa (KUVA 8) (Myllykoski 2012, 43) ja alue on etelään viettävää rinnettä (Keski-Suomen museo 2012). Muita Hautalanmäen tärkeitä taajamakuvan osatekijöitä, suurten korkeusvaihteluiden lisäksi, ovat sen lähistöllä sijaitsevat avoimet peltoviljelysmaisemat ja pihapiirit (FCG 2015 b, 38).

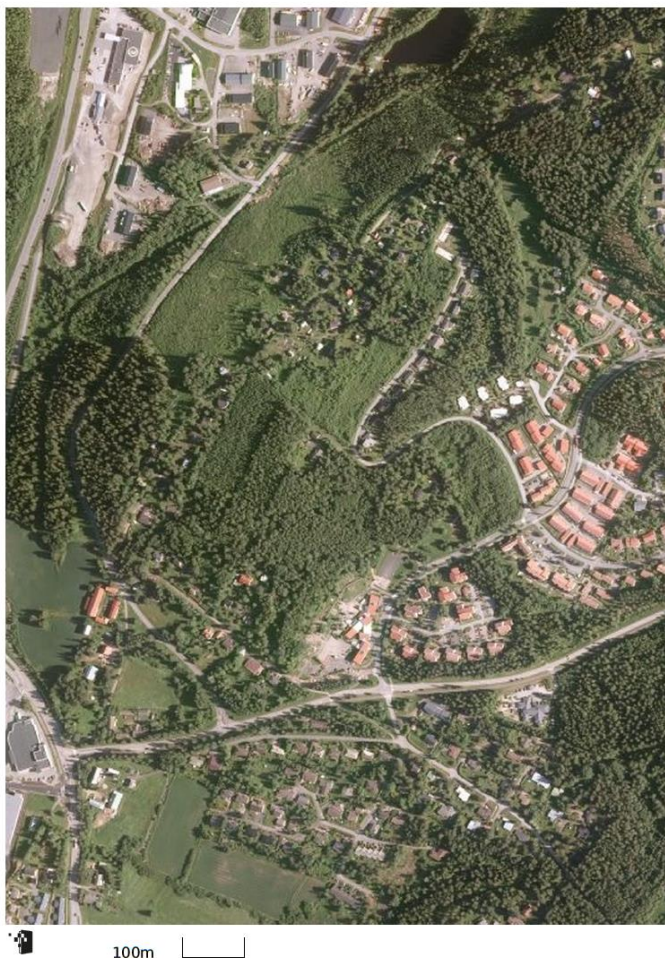

Kuva 7. Topografiakartta Hautalanmäestä, taustalla karttapohja (MML 2018)

Kuva 8. Maaperäkartta Hautalanmäestä ja keskustan alueesta (MML 2018)

Tosin maisemakuvaa rikkovat paikoin kauaskin näkyvät mäki-alueiden avohakkuut ja mm. Hautalanmäellä peltomaisemaa rikkovat myös sähkölinjat ja tiet varsin monessa paikassa (KUVA 9) (FCG 2015 c, 9). Tunnusomaisia Hautalanmäen, kuin myös Muuramenkin, maisemallisia piirteitä ovat suuret järvaltaat, mutkikkaat vesireitit sekä luode-kaakko-suuntaiset kumpuilevat vaihtelevat metsät. Maisemassa vaihtelevat myös harjujaksot ja viljelykset, jotka sijaitsevat yleensä vesistöjen lähellä. Näistä piirteistä erityisesti merkittäviä ovat laajat peltoalueet ja maisemaa sekä kaukaista maisemaa hallitsevat korkeat mäet. (FCG 2015 c, 9.) Korkeista mäistä mainittakoon esimerkiksi Hautalanmäen lähiympäristössä sijaitseva Paavalinvuori ja Muuramen eteläosissa sijaitseva Riihivuori.

Kuva 9. Ortokuva Hautalanmäestä (MML 2018)

Muuramen ja Hautalanmäen alue sijaitsevat eteläborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä ja alueen metsätyypin muodostavat tuoreet ja lehtomaiset kankaat. Puustossa tavataan yleisesti koivua, harmaaleipää, pihlajaa ja kuusta. Puustossa kuusi on usein hallitseva, mutta seassa kasvaa myös mäntyjä, koivuja ja muita lehtipuita. Kulttuurikasvillisuuden tavallisimpia edustajia ovat mm. piha-kasvillisuus, laidunnurmet, metsälaitumet, entiset pellot ja niityt sekä tienvarsikasvillisuus. (FCG 2015 b, 35) ja (FCG 2015 c, 12.) Hiekkamoreeni on maaperän pääaines, mikä johtuu siitä, että alue on osa Sisä-Suomen reunamuodostumaa (FCG 2015 b, 32).

2.2.2 Rakennettu ympäristö

Hautalanmäen asuinalueeseen sisältyy Hautalanmäentien varrella sijaitseva vanha asutus sekä sen rinteille rakentunut uusi asuinalue (FCG 2015 b, 44). Vanha rakennuskanta on peräisin 1800- ja 1900-lukujen alusta ja se oli vuonna 1993 arvotettu peräti valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, mutta nykyään se on ainoastaan maakunnallisesti merkittävä (Myllykoski 2012, 43). Muuramen kylän keskustan juuret ovat peräisin 1500-luvulta, mistä kertovat Hautalanmäen eteläosassa sijaitsevat Hautalan, Heikkilän, Hietalan ja Santamäen vanhat tilat ja rakennukset. Hautalan tila on rakennettu 1700 - 1900-lukujen aikana, riippuen rakennuksesta ja ne edustavat tyyleiltään vaurasta talonpoikaisasutusta ja empireä. Hietalan rakennukset ovat pääosin kaikki 1800-luvulta ja edustavat myös hyvin Muuramen vanhaa asutusta, koska ne ovat säilyneet alkuperäisen näköisinä ulkoa ja sisältä. Heikkilä sijaitsee Muuramentien ja Kinkovuorentien risteyksessä ja sen rakennukset ovat 1800-luvun loppupuolelta. Se on arvioitu historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi. Hautalanmäentien 1900-luvulta peräisin oleva mökkiasutus edustaa pääosin vaatimatonta työväen pientaloasumista. (Myllykoski 2012, 44-45.) Hautalanmäen vanha asutus ilmentävät hyvin Muuramen vanhaa kylää ja sen asutuksen tyypillistä muodostumista kulkuväylien varteen. Alueella on vanhan historiallisen asutuksen lisäksi myös 1960-1970-luvun pientalorakentamista ja 1990-2000-luvun rakentamista. (Keski-Suomen museo 2012.) Myös merkittävä rakennuksena mainittakoon Hautalanmäen päällä sijaitseva kunnan vesihuoltoon kuuluva ylävesisäiliö (Myllykoski 2012, 43).

Arvokkaista ja merkittävistä inventoiduista kohteista voidaan havaita alueelle ominaisia piirteitä myöhempää suunnittelua varten. Näitä ovat rakennusten sijoittelun rikkonaisuus (KUVA 10) ja ulkorakennukset, jyrkät harjakatot, tulisijat ja savupiiput, puolentoista kerroksen korkuiset rakennukset, keltaisen, punaisen ja vihreän sävyt rakennusten julkisivuissa sekä valkoiset rakennusten yksityiskohdat.

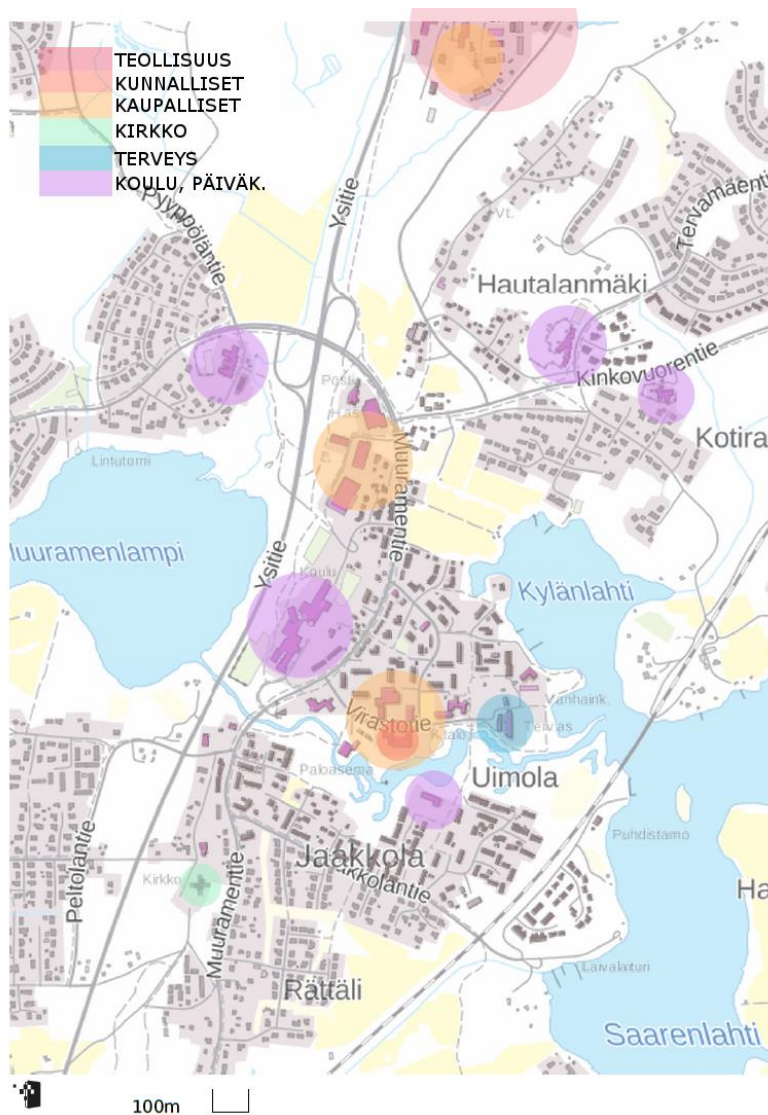
Kuva 10. Alueen ja lähiympäristön rakeisuuskartta (MML 2018)

2.2.3 Toiminnot

Hautalanmäen ympäristössä on monipuolisia palveluja (KUVA 11). Suurin osa Muuramen julkisista palveluista (kunnantalo, kirjasto, koulut ja terveyskeskus) sijoittuvat keskustaan (FCG 2015 b, 25). Muuramessa on kolme kunnallista ja kaksi yksityistä päiväkotia, ala-aste (Makelänmäen koulu), yläaste (Nisulanmäen koulu) ja oma lukio eli Muuramen lukio. Kirkko, seurakuntatalo ja hautausmaa sijaitsevat keskustasta etelään (FCG 2015 b, 25-26). Muuramessa on myös kaksi teollisuusaluetta, etelässä sijaitsee Teollisuuskylä eli Business Park ja pohjoisessa Hautalanmäen alueen vieressä Punasillan teollisuusalue (Myllykoski 2012, 40).

Julkisten palvelujen lisäksi myös muut kunnan palvelut ovat monipuoliset (Myllykoski 2012, 39). Vuonna 2012 Muuramen keskustassa sijaitsi hyvät päivittäistavara-, kaupan ja ravintolapalvelut. Siellä oli myös autokouluja, apteekki, postipalvelut, kampaamoita, tilitoimistoja, kukkakauppa, vaateliikkeitä, optikko, kodinkoneliike, kemikalio sekä fysikaalisia hoitolaitoksia. (Myllykoski 2012, 39.) Kuitenkin vuonna 2013 Muurameen avattiin Muuramen Kauppakeskus (Muuramekeskus 2017 a). Sinne siirtyivät keskustan alueelta mm. K-market, apteekki, raha-automaatti ja Alko. Vuonna 2016 Kauppakeskuksesta tuli Muuramekeskus, kun Setäläntien uudet liikkeet (mm. Halpa-Halli ja Lidl) rakennettiin viereen. Muuramekeskuksessa on nykyään 20 yritystä, joita ovat esimerkiksi Subway, autokorjaamo Korjaamo Ykköset, Sport Bar Silver ja kuntosali ALIVE Training & Therapy. (Muuramekeskus.)

Kunnan virkistys- ja viheralueet sijaitsevat mm. Muuramejoen ja Muuratjoen vehreissä maisemissa (FCG 2015 b, 37). Myös Muuratharju on suosittu kuntalaisten virkistäytymispaikka (Myllykoski 2012, 12).

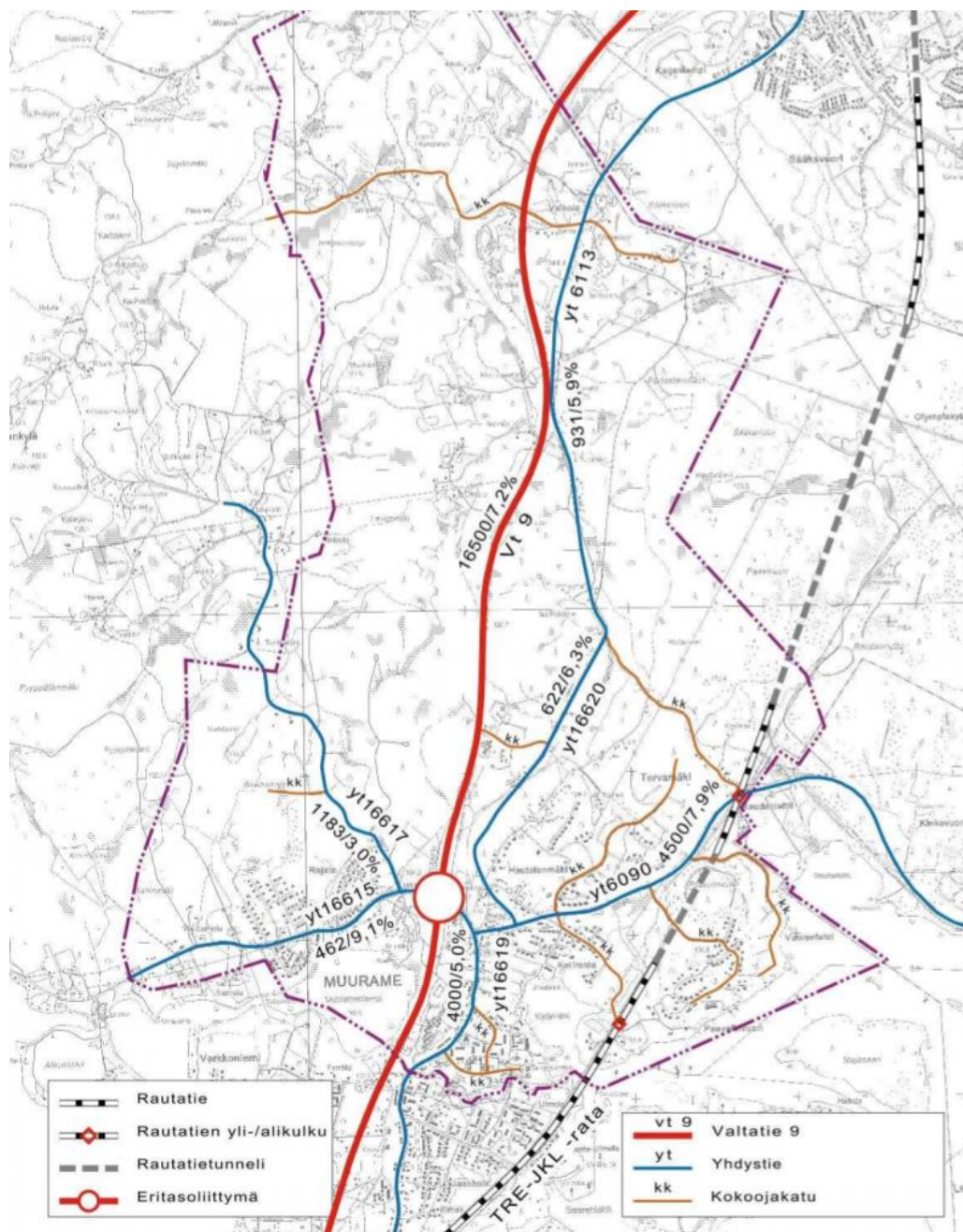

Kuva 11. Toimintojen sijainnit, Muurame (MML 2018)

2.2.4 Liikenne

Muuramen kunnan alueen lähimmät henkilöjuna-asema, matkustajasatama ja lentokenttä sijaitsevat Jyväskylässä. Muuramessa on kuitenkin kolme venesatamaa ja sen läpi kulkee etelä-pohjois-suunnassa Jyväskylä-Tampere junaratayhteys. Muuramen tieverkon pääkehiksenä toimii valtatie 9 (Turku-Kuopio). Se menee Muuramen läpi pohjois-eteläsuunnassa. Yhdysteistä merkittävimpiä ovat Muuramen keskustan ohi kulkeva Muuramentie, valtatie 9 rinnalla mutkitteleva Vanha Nelostie sekä itään suuntautuva Kinkovuorentie ja vastaavasti länteen suuntautuva Isolahdentie. (KUVA 12) (FCG 2015 b, 50-51.) Hautalanmäen alueella tärkeiksi havaittuja teitä ovat Hautalanmäentie, joka kulkee mäen länsipuolta, sekä Tervämäentie. Tervämäentie toimii kokoojatieksi koko alueella. Tervämäentiestä haarautuvat ja maastonmukaisesti kaareutuvat asuntotiet. (Myllykoski 2012, 42.) Tärkeimpinä suunnittelun kannalta mainittakoon Hollipolku ja Erätie.

Kuva 12. Liikenneväylät ja -määrät Muuramen kunnan osayleiskaavan alueella (FCG 2015 b, 52)

Muuramen ohi kulkee valtatie 9 pitkin n. 15 pikavuoroa vuorokaudessa sekä arkisin että viikonloppuisin. Puolet näistä suuntaa Tampereelle ja Lahden kautta Helsinkiin. Jämsään kulkevia vakiovuorobusseja menee Muuramen keskustan kautta n. 10 vuorokaudessa arkipäivinä. Viikonloppuisin niitä menee 2 - 3. Paikallisliikennettä kulkee lähinnä vain Jyväskylän suuntaan. Linjat kulkevat joko suoraan tai Säynätsalon kautta. Suoraan menevät linjat kulkevat valtatie 9 kautta sekä yksi linja Vanhaa Nelostietä Hautalanmäen ohi. Matka-aika suoraan menevillä yhteyksillä Jyväskylään on n. 25 minuuttia. Vuoroja kulkee keskimäärin yksi tunnissa ja ruuhka-aikoina niitä menee n. 2 - 3 tunnissa. Lauantaisin ja sunnuntaisin vuoroja kulkee yksi tunnissa ja vuorojen välinen aika saattaa venyä joskus kahteenkin tuntiin. Vuorojen kulkureittien takia julkinen liikenne palvelee Muuramessa lähinnä keskustaa ja Hautalanmäen lounaisosia. Kokonaisuudessaan Muuramen joukkoliikenne ei ole kilpailukykyinen henkilöautoliikenteelle. (FCG 2015 b, 54-55.)

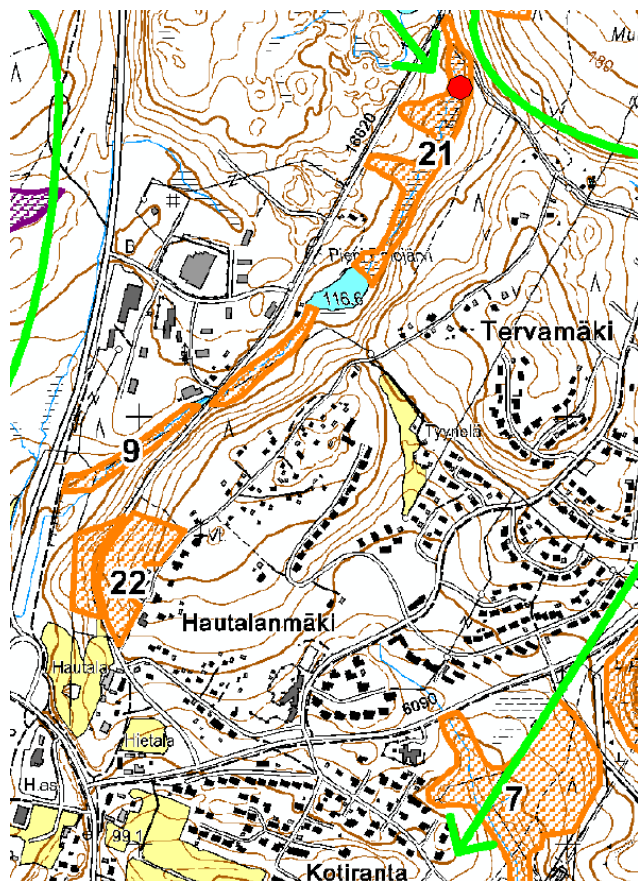
2.2.5 Suojelu

Hautalanmäellä sijaitsee yksi valtakunnallisesti uhanalainen vaarantunut laji. Se on *Campanula cervicaria* eli hirvenkello, jota kasvaa Suomäen, Hautalanmäen ja Iso-Palojärven alueilla (FCG 2015 c, 13). Lisäksi Hautalanmäen alueella sijaitsevat seuraavat luonnonsuojelukohteet:

- maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat Kotirannan puronvarsilehto ja metsä, numerolla 7 sekä Iso-Palojärven puronvarsilehto, numerolla 21
- alueellisesti ja paikallisesti arvokkaat Pienen Palojärven purolehto ja Hautalanmäen metsä, numeroilla 9 ja 22 (KUVA 13)

Hautalanmäen vanhojen tilojen viljelysmaisemat ovat puolestaan maisemallisia suojelukohteita. (FCG 2015 c, 23-30.)

Hautalanmäen lähistöllä sijaitsee vain yksi muinaismuistolain mukainen ja suojelema kiinteä muinaisjäännös eli Pukinniittu/Tommoissuo. Lähellä sijaitsee myös Tervalan mahdollinen asuinpaikka Hautalanmäen eteläosissa. Lisäksi Hautalanmäellä läpi kulkee Hautalanmäki-Partasenmäki historiallisen vanha Laukaantien jäännös, joka on muunlainen kulttuuriperintökohde. Vanha tielinja kulkee Hautalan tilan ohitse kevyenliikenteen väylää eli Hautalanmäen tietä pitkin. Tie on luonteeltaan mutkikas ja mäkinen kylätie. Se on kaksi metriä leveä ja sitä käyttävät mm. kevytliikenne metsäautotienä sekä ihmiset virkistykseen koko sen matkalta. (FCG 2015 b, 49.)

Kuva 13. Ote Muuramen keskustan osayleiskaavan luontoselvityksen luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain mukaiset kohteet näyttävästä kartasta, Hautalanmäen alueelta (FCG 2015 c, 39)

3 TEORIA

Ymmärtääkseen suunnitelmien sisältöä on ensin valotettava niissä esiintyviä käsitteitä. Ymmärtämisen helpottamiseksi maankäyttösuunnitelmavaihtoehtoja pohdittaessa tullaan käyttämään termistönä samoja käsitteitä kuin asemakaavasta puhuttaessa, vaikka työn puitteissa tehtävät suunnitelmat ovatkin vain luonnosmaisia.

3.1 Käsitteet ja määritelmät

Suunnitelmissa tullaan pohtimaan seuraavia asioita: tonttien sijoittelu, tonttien koko, rakennusten sijoittuminen tontilla, alueen rakentamisen tehokkuus ja rakennusten korkeus, liikenteen paikat, julkisen rakentamisen paikat. Tästä syystä teoriaosassa tullaan määrittelemään seuraavat käsitteet: yleinen alue, kortteli, korttelialue, tontti, rakennusala, kerrosala, asumisväljyys ja tehokkuusluku (tonttitehokkuusluku, korttelitehokkuus).

Suunnitelmissa tullaan suunnittelemaan alueen yleisiä alueita, jokin niistä työn tarkennuskohtana jopa hieman tarkemmin kuin pelkkänä luonnoksena. **Yleinen alue** on katu-, liikenne, tori-, virkistys- tai vastaavanlainen alue, jonka toteuttajaksi on tarkoitettu kunta, valtio tai jokin muu julkisyhteisö. **Korttelilla** tarkoitetaan aluetta, joka on katujen tai muiden yleisten alueiden rajaama rakennettu tai sellaiseksi tarkoitettu alue, jolla on yksi tai useampi tontti. **Korttelialue** on puolestaan tiettyyn tarkoitukseen varattu kortteli tai sen osa. Siihen kuuluu merkitä sen käyttötarkoitus, joka tehdään merkitystä vastaavalla kirjainmerkillä. Rakennettavaksi varattu alue jaetaan **tonteiksi** ja tonttijako voi olla asemakaavaa laadittaessa joko sitova tai ohjeellinen. Tontin **rakennusalalla** tarkoitetaan aluetta johon saa sijoittaa rakennuksia. Se merkitään yleensä asemakaavakartassa pistekatkoviivalla tai vastaava ohjeellinen alue merkitään pelkällä katkoviivalla. **Rakennusoikeus** on se mikä kertoo kuinka paljon tontille saa yhteensä rakentaa ja se ilmaistaan yleensä kerrosalaneliömetreinä ($k\text{-m}^2$) tai tehokkuuslukuna (e). Se voidaan myös jaotella osiin käyttötarkoituksen mukaan. **Kerrosala** on rakennuksen kaikkien kerrosten pinta-alat laskettuna yhteen ulkoseinien ulkopinnoista otettuna. **Tehokkuusluku** on puolestaan alueen kokonaiskerrosalan ja alueen koko pinta-alan suhde. Riippuen siitä, kuinka iso alue on kyseessä, voidaan puhua **tonttitehokkuusluvusta** tai **korttelitehokkuusluvusta**. Molemmat ilmaisevat valitun alueen **rakentamistiheyden**. (Jalkanen, Kajaste, Pakkala ja Rosengren 2017, 82) On myös olemassa aluetehokkuusluku, jota tässä työssä ei tulla käsittelemään alueen pienuuden vuoksi.

3.2 Kaavahierarkia ja kaavoitusprosessi

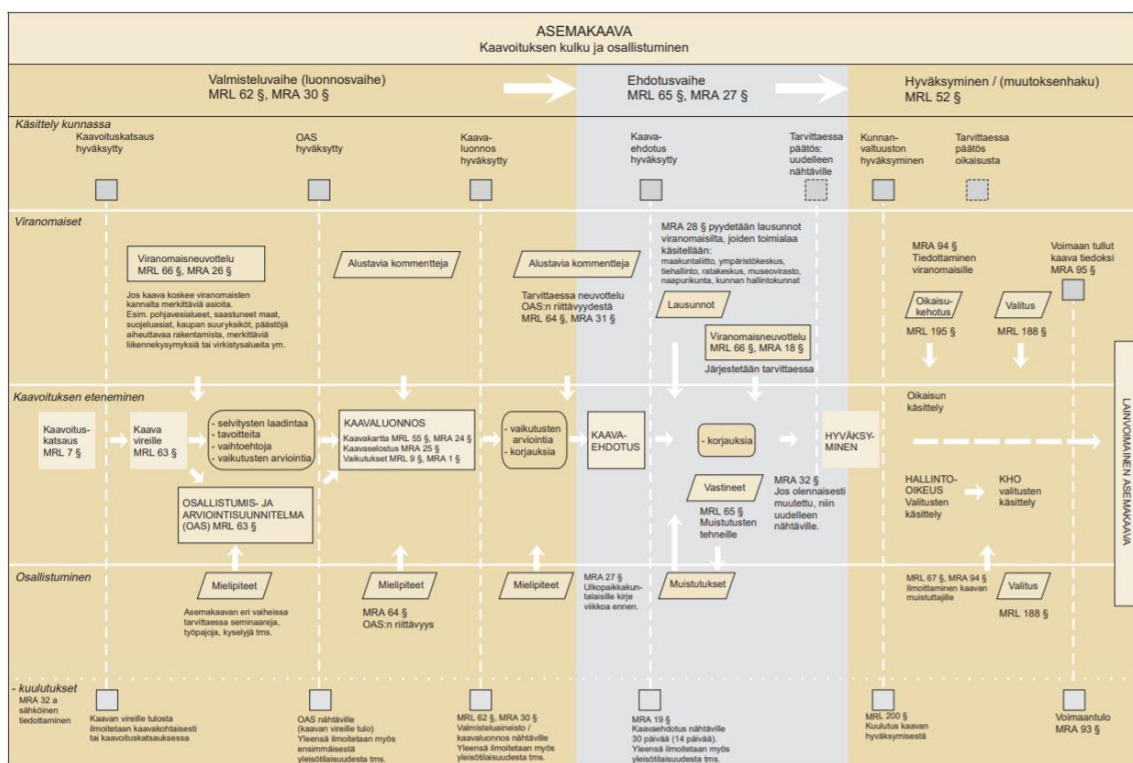
Kaavoituksella ja maankäytön suunnittelulla luodaan edellytyksiä hyvälle elinympäristölle sekä sen kehittymiselle. Tämä on tärkeää, koska hyvä elinympäristö on olennainen tekijä elämänlaadun kannalta. (Ympäristöministeriö a.)

Maankäytön- ja rakennuslaissa (132/1999) on määritelty kaavoitusta koskevat säännökset, jotka sisältävät mm. alueiden käytön suunnittelun tavoitteet, monipuoliset kaavojen sisältövaatimukset

sekä säännökset kaavojen laatimiselle. Asemakaava ja yleiskaava tehdään ja hyväksytään kunnissa. Maakuntakaavojen tekeminen ja hyväksyminen kuuluu puolestaan maakuntien liittojen tehtäviin. (Ympäristöministeriö b.) Lähtökohtana maankäytön suunnittelujärjestelmässä on siis tarkentuva suunnittelu. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja yleispiirteiset kaavat (maakuntakaava ja yleiskaava) ohjaavat yksityiskohtaisempia kaavojen (asemakaavan) suunnittelua. (Ympäristöministeriö c) Hierarkia menee siis yksinkertaistettuna seuraavasti:

1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
2. Maakuntakaava
3. Yleiskaava
4. Asemakaava

Asemakaavan avulla määritellään tulevan alueen käyttö. Se voi koskea joskus vain yhtä tonttia tai sitten toisaalta kokonaista asuinalueita. Siinä osoitetaan esimerkiksi sellaisia asioita kuin rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus. Maankäyttö- ja rakennuslaki 54§ määrää sen laadittavaksi siten, että siinä on hyvät edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. (Ympäristöministeriö d.) Kuvassa alapuolella on kuvattu asemakaavan suunnittelun vaiheet (KUVA 14).

Kuva 14. Asemakaava, kaavoituksen kulku ja osallistuminen (Kaavoituksen kulku ja osallistuminen. RT 99-10861, 3)

3.3 Kaavoituksen päätavoitteet ja osapuolet

Asukkaiden hyvinvointi ja yhdyskuntien tasapainoinen kehitys ovat suunnittelun perustavoitteita. Mutta siitä, millä keinoin nämä tavoitteet saavutetaan, ei ole yhtä yksimielistä mielipidettä. Asioita

vaikeuttaa se, että suunnitteluun osallistuvia osapuolia on monia. Jokaisella heistä on omat tavoitteet. Kuitenkin yleinen yhdistävä suunnittelukäytännön suunnitteluperiaate on ollut rationaalisuus. (Jalkanen ym. 2017, 67.)

Jalkasen (Jalkanen ym. 2017, 67-69) mukaan alueen suunnittelun päätavoitteet voidaan kuvailla seuraavilla käsitteillä:

Kestävä kehitys – alueellisessa suunnittelussa kestävä kehitys tarkoittaa sitä, että alueiden käyttö ja rakentaminen on järjestetty niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistetään ekologista, sosiaalista ja kulttuurillista kestävä kehitystä.

Tarkoituksenmukaisuus – on tarkoituksenmukaista järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen siten, että ne vastaavat kohteen luontaisia kaupunkirakenteellisia ja maisemallisia edellytyksiä. Sitä on myös alueen arvokkaiden ominaisuuksien säilyttämistä ja kehittämistä.

Toimivuus – joka saadaan aikaan oikealla mitoituksella ja sijoituksella. Tällä tavalla turvataan asukkaan perustarpeet, mutta tavoitteena on myös ihmisen toimintamahdollisuuksien laajentaminen. Alueen asukkaalle pitää antaa mahdollisuus vaikuttaa ympäristöönsä ja turvata hänen henkinen kasvu.

Terveellisyys ja turvallisuus – on uhattuna, jos yhdyskunta ei elä sopusoinnussa luonnon kanssa. Teknologia kehittyy, mutta saasteet ja melu haittaavat yhä ihmisen elämää. Henkistä terveyttä voidaan lisäämällä ympäristöön monipuolisia toimintamahdollisuuksia. Yhteisen tuen puuttuminen asuin- ja/tai työyhteisössä, pitkät etäisyydet ja tylsä ympäristö eivät ainakaan edistä henkistä hyvinvointia. Turvallisuuteen kuten myös terveellisyyteen on suunnittelijan vaikea vaikuttaa ottaa omaa kantaa, koska molemmat ovat tarkoin ajateltuja sekä normeihin ja ohjeisiin säädeltyjä. Suunnittelija voi kuitenkin vaikuttaa tunteeseen, jonka ympäristö luo ihmisessä. Se mikä on huolella suunniteltua ja hoidettua sekä turvallisesti koettua luo lisäksi yhteisöön kuulumisen tunnetta.

Toteutuskelpoisuus – usein käytetty sana henkisen laiskuuden perusteluna. Asuntorakentamisen pelisäännöt määräytyvät pitkälti sen mukaan mitkä ovat taloudelliset ja tuotantotekniikan vaatimukset. Toteutuskelpoisuudella on myös toinen, kulttuurillinen, puoli. On hyvä suunnitella sellaisia ratkaisuja, joihin ollaan totuttu ja jotka ovat muodostuneet tavoiksi sekä ovat hyväksyttäviä. Hyvin suunniteltu asia tarjoaa kuitenkin myös jotain uutta, mielenkiintoista ja vaihtoehtoista.

Taloudellisuus – tarkoittaa sitä, että suunnitelma saavuttaa taloudelliset tavoitteensa tai on kustannuksiin verrattuna erittäin hyvää suunnittelujälkeä.

Tasa-arvoisuus – tasa-arvoisessa ympäristössä otetaan tasapuolisesti huomioon kaikki väestöryhmittä. Tämä voidaan saavuttaa tarjoamalla asukkaille alueellaan monipuolisia toimintamahdollisuuksia, helpottamalla liikkumista ja lomittamalla erilaisia asuntotyyppisiä ja asunnon hallintamuotoja. Kauneus – ei ole yksiselitteistä. On olemassa käsitys, että kauneus on heijastumaa ideoiden maailmasta, siksi näemme säännölliset geometrisesti kappaleet kauniina. Toisenlainen näkökulma on, että kaunista on se, missä näkyy elämän jälki. Kauniiksi koetaan usein myös sellainen ympäristö, joka on ihmisen omilla voimavaroilla ja mittakaavaan tehty. (Jalkanen ym. 2017, 67-69.)

3.4 Vaihtoehtoiset suunnittelumenetelmät

Voidaan yleisesti päätellä, että hyvän alueen aikaansaamiseksi sen täytyy olla virikkeellistä ja monipuolista ja sellaista johon sitä käyttävä ihminen pääsee itsekin vaikuttamaan. Jotta tämä tavoite saavutetaan, suunnittelussa voidaan harkita käytettävän myös toisenlaista lähestymistapaa, esimerkiksi sellaista, jossa asukkaat ja toimijat ovat mukana suunnittelussa sen alkuvaiheista lähtien.

Sveitsissä tehdyssä CCTP-yksikön tutkimuksessa on otettu selvää kuntien ja kaupunkien kehittämismahdollisuuksia dialogin ja tiivin yhteistyön kautta. Tutkimuksen raportissa (Barysglia, Sturm ja Schumacher 2014) suunnittelu on palasteltu seuraaviin osiin: ensimmäinen vaihe, jossa tapahtuu tilojen tai alueiden selvittäminen karttamuotoisena harjoituksena, toisessa vaiheessa tilan tai alueen toiminnot määritellään tarkemmin, kolmannessa vaiheessa ideoidaan kohteen kehittämismahdollisuuksia yhdessä toimijoiden ja asukkaiden kanssa ja lopuksi neljännessä vaiheessa etsitään tapauskohtaiset suunnitteluratkaisut kullekin tontille. (Barysglia ym. 2014, 10-11.)

Työkaluina suunnittelun ensimmäisessä vaiheessa selvitystyössä ovat mm. asukastiheys, julkisen liikenteen tiheysluokitus, alueiden laadullinen ja määrällinen kehittämispotentiaali eli selvitetään, onko aluetta mahdollista tiivistää ja mitkä ovat siihen sopivat keinot (Barysglia ym. 2014, 16-19). Kohteen osa-alueita tutkittaessa voidaan luokitteluissa käyttää seuraavia termejä: säilytettävä, uudistettava, jatkokehittettävä, muokattava ja uudelleen kehitettävä. Luokittelun työkaluja ovat puolestaan osa-alueen tavoitteet, haasteet, ratkaisustrategiat ja lopputulos. (Barysglia ym. 2014, 20-21.)

Suunnittelun toisessa vaiheessa osallistujia lisätään mukaan tarkasteluun. Niitä ovat esimerkiksi kunta, kiinteistönomistajat, mahdolliset investoijat ym. Heidän valinnassa voidaan käyttää SWOT-analyysiä (KUVA 15). (Barysglia ym. 2014, 29-33.) Tämän vaiheen tärkeitä tehtäviä on taata yhdyskuntarakenteiden sekä luonnon ja maisematilan korkealuokkainen suunnittelu ja muut yhdyskuntarakenteiden laatuvaatimukset. Jotta tämä voidaan toteuttaa, on tiedettävä eri osa-alueiden ominaisuudet, joita ovat mm. yhdyskuntarakenne, liikennetekninen rakenne, vapaiden tilojen rakenne sekä sosiaalinen rakenne. Tarkasteltavat tekijät voidaan jakaa ns. vahvasti vaikuttaviin tekijöihin ja heikompiin tekijöihin. Vahvoja tekijöitä ovat asukasrakenteen kehittyminen, kiinteistönomistukysymykset, yhteiskunnalliset kustannukset (esim. verotiedot, terveysjärjestelmän kustannukset), maan arvo ja alueen saavutettavuus. Heikommin vaikuttavia tekijöitä ovat opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan mahdollisuudet, maiseman vetovoimaisuus ja näkymät, imago-tekijät ja mentaliteetti. Kehittämismahdollisuuksiin vaikuttavat erityisen paljon myös alueen antamat mahdollisuudet ja kysyntä. (Barysglia ym. 2014, 35-37.)

PALJON VAIKUTUSTA – PALJON MIELENKIINTOA	PALJON VAIKUTUSTA – VÄHÄN MIELENKIINTOA
VÄHÄN VAIKUTUSTA – PALJON MIELENKIINTOA	VÄHÄN VAIKUTUSTA – VÄHÄN MIELENKIINTOA

Kuva 15. SWOT-kaavio osallistujien valintaperusteista

Suunnittelu kolmas vaihe käsittää erilaisten vaihtoehtojen kehittämistä yhdessä toimijoiden kanssa, jonka tavoitteena on keksiä kaikkia osapuolia tyydyttävät ratkaisut. Tämän tyyppinen yhteinen kehittäminen saattaa synnyttää hyvinkin moninaisia ideoita ja ratkaisuja. Aihealueita keskustelussa voivat olla viheralueet, kaupunkirakenne, alueiden ja rakennusten käyttö, liikennejärjestelyt sekä vaiheistaminen. (Barysglia ym. 2014, 41-49.)

Neljännessä ja viimeisessä vaiheessa mietitään, miten saataisiin kiinteistön omistajat mukaan käsillä olevaan suunnitteluun mukaan. Näin päästään miettimään yhdessä heidän kanssaan tapauskohtaiset tontti- ja kortteliratkaisut. (Barysglia ym. 2014, 57-58.)

Tällä tavoin kaikki suunnittelun osapuolet ja erityisesti käyttäjät pääsevät osallistumaan heidän tilannetta koskevaan suunnitteluun. Samalla saadaan mahdollisesti aikaan uusia innovatiivisiakin ideoita ja mielipiteitä, joiden pohjalta kehitetään parhaat mahdollisuudet kaikkien kannalta.

3.5 Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan sellaista ympäristöä, jossa näkyy kulttuurin vaiheita ja ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Sellaiseen ympäristöön liittyy myös ihmisten käsitykset siitä, tulkinnat ja merkitykset. Tällainen ympäristö on usein suuri alueellinen identiteettitekijä ja siihen liittyy myös jopa taloudellisia arvoja sitoutuneena joko kansalliseen tai yksityiseen varallisuuteen. Se sisältää alueelle tärkeitä arvoja ja merkityksiä ja siinä on myös paljon inhimillistä ja sosiaalista voimavaraa. Kulttuuriympäristöjä luokitellaan seuraavasti, riippuen siitä mitä ympäristö käsittää: kulttuurimaisema, rakennettu ympäristö, muinaisjäänös tai perinnebiotooppi. (Ympäristöministeriö 2011, 7-10.)

Vuonna 2012 Muuramessa tehdyssä inventoinnissa (Myllykoski 2012, 6-7) kohteiden arviointiin ja valintaan käytettiin sellaisia kriteerejä kuin rakennustyyppin, -tavan, -kannan tai tyyliuunnan harvinaisuus tai ainutlaatuisuus; aikakauden tai paikkakunnan piirteiden tyypillisuus tai luonteenomaisuus; ulkonäön ja luonteen alkuperäisyyden säilyneisyys; onko kohde elävä todiste jostakin historiallisesta tapahtumasta; kohteen kuuluminen johonkin yhtenäiseen rakennuskantaan; kohteessa (rakennuksessa tai alueessa) näkyvä ajan kerroksellisuus ja sen kehitys.

4 SUUNNITELMAT

Tässä luvussa tullaan käsittelemään Hautalanmäen alueesta aikaansaadut suunnitelmat teemoittain. Tämän opinnäytetyön puitteissa suunnitelmia tehtiin yhteensä kolme. Suunnittelussa toivottiin olemassa olevan huomioon ottamista ja ideointia.

Henkilökohtaisia päätavoitteita suunnitelmien teossa olivat alueen erityisyyden korostaminen, omakeinon muodostaminen sekä arvokkaiden ja merkittävien kohteiden säilyttäminen ja huomioon ottaminen suunnittelussa. Samoin tavoitteina olivat maastonmuotojen, tieverkoston kustannustehokkuuden ja olemassa olevien rakennusten mielessä pitäminen.

On olemassa monia elementtejä, joiden kautta voidaan saada aikaan alueen muodostumista omaleimaiseksi ympäristöksi. Kortteleiden, rakennusten ja niiden väliset tilojen muodot ja vuorovaikutus ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat alueen olemuksen muotoutumiseen. Katuverkko on myös näistä olennainen. Lisäksi paikallisen kulttuurin, historian, maiseman topografian sekä kasvillisuuden, luonnon ja rakennusten piirteet luovat alueelle identiteettiä. Tällaiset tekijät lisäävät asuinympäristön houkuttelevuutta, siksi ne ovatkin erityisen tärkeitä etenkin uudentyypistä rakentamista suunniteltaessa. Myös rakennusten ja kaupungin symbolit, merkitykset ja ominaispiirteet vaikuttavat tähän. (Ympäristöministeriö 2005, 7-8, 19.)

Yhtenäisyyttä alueella voidaan muodostaa erilaisilla kertoimilla, kuten jollain kaavallisella ratkaisulla, katuverkolla, korttelirakenteella, samantyyppisillä rakennuksilla, massoittelemalla sekä rakennusten välisen tilan sääntelyllä. Rakennusten yksityiskohdat, niiden toistuvuus tai vaihtelevuus, kattomuodot, materiaalit ja värit ovat pieniä seikkoja, mutta ne voivat vaikuttaa alueen eheyteen paljon. Myös puita, istutuksia ja muuta kasvillisuutta voidaan käyttää tähän tarkoitukseen. Yhtenäisyys ei kuitenkaan ole välttämättä ole vaadittu piirre. Aluetta yhdistäviä tekijöitä voi olla muitakin. Niiden löytäminen vaatii perusteellista perehtymistä alueeseen. (Ympäristöministeriö 2005, 7-8, 19.) Hautalanmäellä voidaan havaita alueen rikkonaisuus ja epäyhtenäisyys, joka on nimenomaan yksi sen erityispiirteistä.

Miksi KYLÄ? Aristoteleen sanojen mukaan kylä on perheiden perhe. Sana ”kylä” sisältääkin paljon lämpimiä ja positiivisia assosiaatioita. Siitä tulevat mieleen toisenlaiset sanat kuten ”kyljittäin” ja ”kyläinen” sekä ”kylä”, mikä tarkoittaa lämpiävää saunaa. (Kuisma ja Peltonen 2002, 12.) Mielikuva maalla asumisesta on siis useimmiten miellyttävä ja siihen liitetään myös sellaisia merkityksiä kuin luonnonläheisyys, viihtyisyys ja väljyys kuin myös turvallisuus ja taloudellisuus. Maalaismainen ympäristö mielletään usein myös lapsille sopivaksi kasvuympäristöksi. Kielteiset mielikuvat liittyvät puolestaan maalla asumisen työläyteen, pitkiin etäisyyksiin ja vaikeuteen sopeutua paikalliseen henkiseen ilmapiiriin. (Palttala ja Erat 2009, 12.)

4.1 LUOMUKYLÄ

A-suunnitelmavaihtoehdossa oli tavoitteena suunnitella luonnonmukainen, mahdollisuuksien mukaan omavarainen ja siihen innostava luonnonvaroja säästävä ekokylä. Inspiraationa tämän tyyppiselle suunnitelmavaihtoehdolla toimi Muuramen kunnan historiaan maalaiskylänä. Vihreys, kylämäisyys, puurakentaminen ja perinteikäs ilme olivat avainsanoja suunnitelmaa pohdittaessa. Mallina ja esimerkkinä tämän suunnitelman teossa vaikutti Kangasalan Yhtenäiskylä. Se on mielestäni erittäin so-piva mäkisten maastonmuotojensa ja perinteikkään rakennetun ympäristön ilmeensä takia.

Suunnitelmassa korostuivat kylänraitin tapainen alueen luonne, maalaismainen väljyys, perinteinen rakentaminen ja ekologisuus. Siinä oli yritetty luoda edellytykset jalankulku- ja pyöräilyliikenteen sekä omavaraistalouden suosimiselle. Uutta ei kuitenkaan tule ilman kehitystä, joten suunnitelmassa pyrittiin ottamaan huomioon myös teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja uusvanha ajattelutapa oli tervetullut. Myös yhteenkuuluvuuden tunteen luominen alueen asukkaissa oli suunnitelman tärkeä tavoite niin kuin muissakin suunnitelmavaihtoehdoissa.

Miksi maalais? Maanviljelys ja karjanhoito olivat 1500-luvulta alkaen muuramelaisten pääelinkeinoja. Lehmät sekä heinäseipäät olivat arkinen näky 1800 - 1900-lukujen vaihteessa (Myllykoski 2012, 18). Hautalanmäen eteläosan pihapiirit ovat olleet osa vanhaa Muuramen kylän keskustaa. Siksi tämä kaikki kuuluu kiinteästi Hautalanmäen alueen luonteeseen. Pihapiirit ja niiden rakennukset ovat edelleen ajan muutoksista huolimatta säilyneet alueella muistuttamassa sen entisaikaisesta vauraasta talonpoikaisasutuksesta. (Myllykoski 2012, 43.) Hautalanmäen vanha asutus kuvastaa siis hyvin sitä minkälainen Muuramen kylä oli vanhastaan (Keski-Suomen museo 2012, 2) ja se onkin tämän takia luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (Myllykoski 2012, 43). Tästä johtuen perinteitä kunnioittaen vaihtoehtona olisi kehittää Hautalanmäen aluetta maalaiskylä-teemalla.

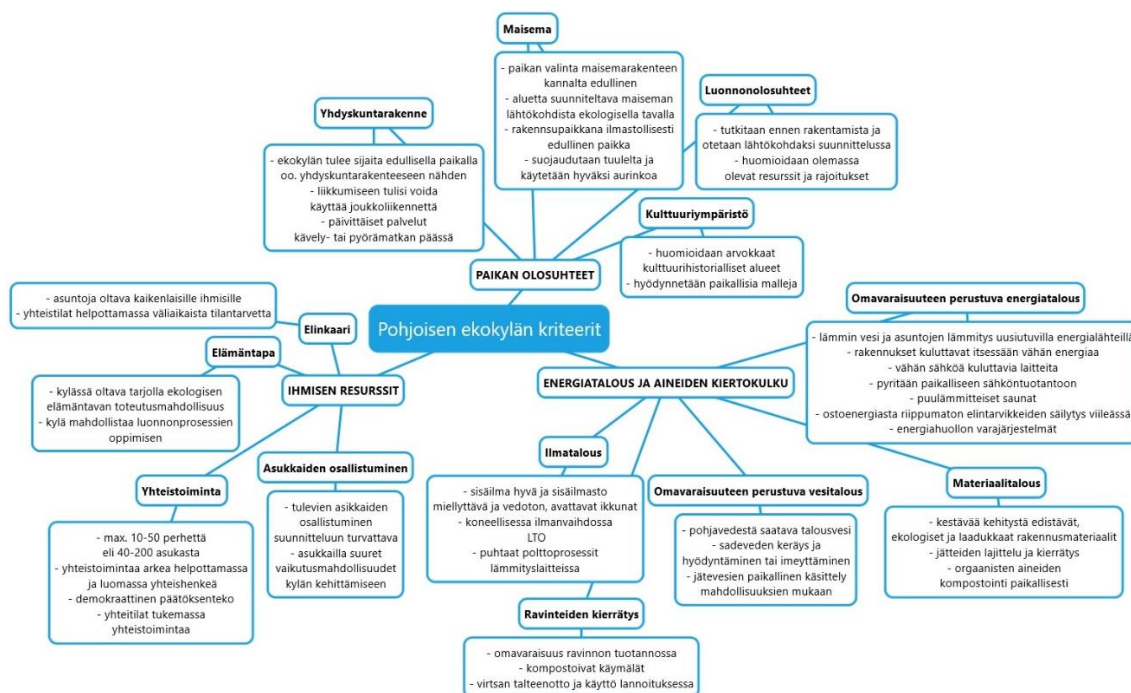
Miksi eko? Maapallon väestö kasvaa voimakkaasti ja luonnonvarojen kulutus on viime aikoina kasvanut sitäkin nopeammin. Paikallisen kulttuurin ja omavaraisuuden merkitys ovat sitä vastoin heikentyneet. Tavaroiden ja työvoiman liikkuminen sekä kaupungistuminen ovat myös lisääntyneet. Pahimpana ongelmana on viime vuosien aikana todettu nopeasti edistynyt ilmastonmuutos. Maailmanlaajuiset muutokset ympäristössä ja väestössä pakottavat arvioimaan myös Suomen tämänhetkiset asumisen ja rakentamisen ratkaisut. Nykyinen kulutuksen määrä ei voi enää jatkua niinpä vaihtoehtoja on keksittävä. (Palttala ym. 2009, 10-11.)

Sitten teollisen vallankumouksen ihmiset ovat yrittäneet löytää ratkaisukeinoja sen seurausten aiheuttamiin ongelmiin ihmisen terveydelle ja ympäristölle. Kestävän elämäntavan tavoitteita on yritetty toteuttaa erilaisilla usein maaseudulle rakennettavilla ekokylähankkeilla. (Palttala ym. 2009, 10.) Maaseudun omavaraisessa asumisessa on etunsa ja haittansa. Etuja ovat edullinen kiinteistöjen hinta, luonnon hyödyt (puhtaus, maisema), bioenergiavarat, tuuli- ja vesienenergiamahdollisuudet, viljelymahdollisuus isossa mittakaavassa sekä paikallinen aineiden kierrätys. (Palttala ym. 2009, 98.) Nämä mahdollisuudet eivät kaikki välttämättä pääse toteutumaan Hautalanmäen alueelle, sillä se ei

ole maaseutua. Tämä ei kuitenkaan estä osittain yrittämästä saavuttaa ekologisempaa elämäntapaa, vaikkapa Hautalanmäellä.

Minkälaista on eko? Yhtä yhtenäistä mielipidettä ei ole tästäkään asiasta. On kuitenkin olemassa monenlaisia tulkintoja siitä, mitä sen pitäisi olla. Useimmiten ekologinen tai kestävä kylä on muodostunut ihmisistä, jotka halusivat irtautua nykyaikaisesta urbaanista elämäntavasta ja valitsivat sen sijasta ympäristöä vähemmän kuormittavan vaihtoehdon. Alue, johon nämä ihmiset asettuvat, palvelee tätä päämäärää rakentamisella, infrastruktuurilla ja teknillisillä ratkaisuilla. (Palttala ym. 2009, 13.)

Outi Palttala ja Bruno Erat ovat kirjassaan *Kestävä kylä pohjoisen olosuhteissa* (Palttala ja Erat, 2009) käyttäneet Pirjo Siipolan lisenssiaattityöhönsä kokoamaa, Bruno Eratin työhön pohjaavaa, kestävä yhdyskunnan kolmea peruslähtökohtaa pohjoisen ekokylän kriteereiksi. Ne ovat paikan olosuhteet, energiatalous ja aineiden kiertokulku sekä ihmisten resurssit. (Palttala ym. 2009, 16-17.) Olen sen pohjalta laatinut käsittekartan (KUVA 16).

KUVA 16. Pohjoisen ekokylän kriteerit (Palttala ym. 2009, 16-17)

4.1.1 Kangasalan Yhteiskylä rinnastuskohteena

Kangasalan Yhteiskylä sijoittuu Tampereen vierelle Kangasalan kunnan Rikun asuinalueelle. Sen suunnittelu käynnistyi vuonna 1994 ja viimeiset talot saatiin muuttokuntoon 2004. Kylän tavoitteena oli toteuttaa asukaslähtöisesti 5 - 15 talon korkeat ekologiset tavoitteet täyttävä ekologinen pientalo-alue. Alue koostuu 1,9 ha kokoisesta rakentamiseen varatusta metsäalueesta, jonne sijoittuivat kaikki yhteiset ja asuinrakennukset, sekä kahden hehtaarin peltoalueesta sen eteläpuolella, jonne

sijoittuivat kyläläisten viljely- ja puutarhapalstat sekä jätevesijärjestelmän haihdutuslammikko. Rakentamiseen tarkoitettu metsäalue on maastonmuodoiltaan etelään viettävää varsin kallioista rinne- maata. Maa-alueet oli vuokrattu Kangasalan kunnalta.

Alueella on yhteensä yhdeksän asuintaloa ja lämpökeskus. Suunnitteilla on myös rakentaa alueelle yhteinen saunarakennus. Alueen rakennukset toteutettiin pääosin puurunkoisina puolentoista kerroksen korkuisina perinteisen näköisinä harjakattotaloina, joiden värjäykseen käytettiin vain luonnonpigmenttejä. Rakennukset ovat maastonmuotojen takia rakennettu joko tuulettuvalla alapohjalla tai kellarikerroksella, jonne asukkaat ovat sijoittaneet mm. asuin-, työ- ja varastotiloja. Alueella on paljon yrittäjiä ja työtiloille oli kysyntää. Varastotiloja rakennettiin myös erillisinä rakennuksina talojen pihoille. Asuintalojen koot vaihtelivat 110m² - 191m². Talojen lämmitys toteutuu kylän omalla puuhakkeella toimivalla lämmityskeskuksella lattia- tai patterilämmityksellä. Lämpökeskus käsittää itsessään yksikerroksisen hakevaraston ja kellarikerroksen kattila- ja stokerhuoneella. Niiden yläpuolella sijaitsevat kyläläisten yhteiset sosiaali- ja harrastetilat. Jokaisessa talossa on lämmitysjärjestelmän lisäksi myös ainakin yksi tulisija. Yksi talous käyttää myös aurinkokeräimiä. Kaikki taloudet ovat sitoutuneet käyttämään kompostoivia käymälöitä, jossain on myös virtsanerottelujärjestelmä. Jätevedet koostuvat vain harmaista pesuvesistä, jotka puhdistetaan paikallisesti. Alueen tiestö on rakennettu vaiheittain maastoa mahdollisimman vähän muokaten ja paikan henkeä ja kulttuurimaisemaa kunnioittaen. Kylässä on käytäntönä tehdä asiat talkootöinä ja yhteiset vastuut kannetaan vuorotellen, kuten esimerkiksi talonmiehen työt, ja kaikki päätökset tehdään kylässä yhteisesti. (Palttala ym. 2009, 33-44.)

Kuva 17. Havainnekuva Yhteiskylästä (Palttala 2009)

4.1.2 Soveltaminen A-suunnitelmassa

Kangasalan Yhteiskylän pääpiirteet olivat kylän omarakenteisuus (talot, tiet), hajanainen rинnesijoittelu, puolitoistakerroksellisuus, luonnonpigmenteillä toteutettu julkisivuväriyty, kellarikerrokset taloissa, oma lämpökeskus yhteistiloineen ja jätevesien haihdutuslammikko sekä yhteiset viljelypalstat.

Kylässä käytetään myös kompostoivia käymälöitä, joissa suurimmassa osassa erotellaan myös virtsa. Tämän takia Yhteiskylän jätevedet ovat mm. harmaita pesuvesiä, jotka on mahdollista puhdistaa ja haihduttaa paikallisesti. Kasvillisuus on rinnastuskohteessa pyritty säilyttämään luonnonmukaisena ja koskemattomana mahdollisuuksien mukaan eli sitä on poistettu vain rakentamisen edestä.

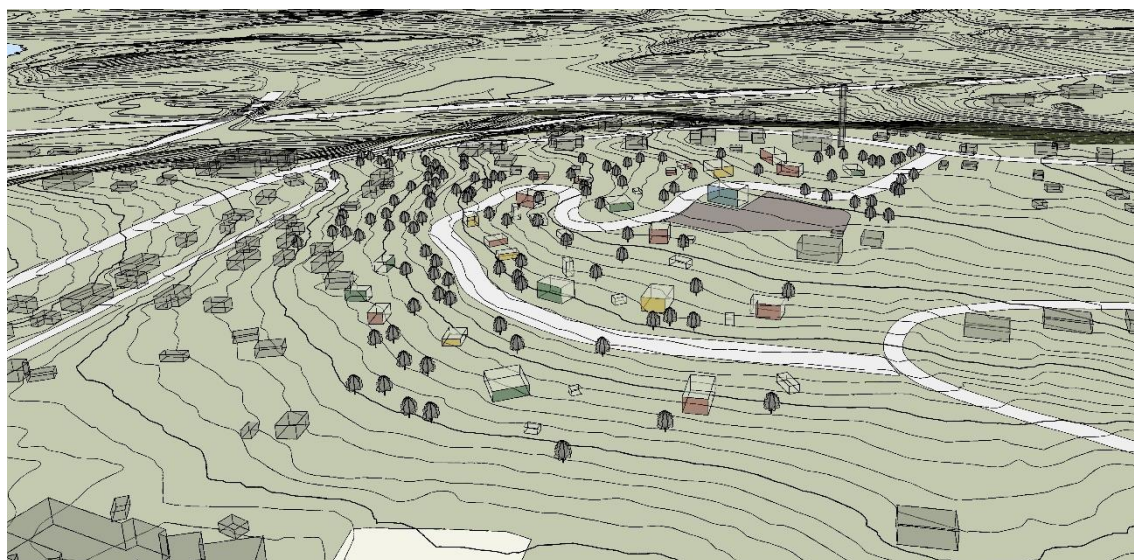
Hautalanmäellä toteutettavia asioita voisivat esimerkiksi olla samanlainen talotyyppi, talojen ulkonäkö, joka sopii myös Hautalanmäen yleiseen ilmeeseen, ja kellarikerrosten tehokas hyödyntäminen esimerkiksi varastoina tai muina tiloina, sillä suunnittelualue on Yhteiskylän tapaan jyrkkää rinne- maastoa. Muita sovellettavissa olevia piirteitä voisivat olla mahdollisesti oma lämpökeskus ja siihen liittyvät tai lähiympäristössä sijaitsevat yhteistilat, kuten esimerkiksi yhteinen saunarakennus. Myös viljelypalstat ovat mahdollisesti toteuttavissa suunnittelualueen rinteiden loivimmissa kohdissa. Lämpökeskus- ja yhteistilarakennus sekä viljelypalstat ovat sijoitettuna suunnitelmassa alueen keskelle, jotta ne olisivat kätevästi kaikkien saavutettavissa (KUVA 17) (KUVA 18) (LIITE 1). Tie on suunnitelmassa toteutettu mutkittelevana kylänraittina, joka tavallaan syntyi itsestään rinteiden maastonmuotojen takia. Se voitaisiin toteuttaa Yhteiskylän tavoin omarakenteisena, mutta se vaatisi suurta yhteisöllisyyden ja ryhmähengen tunnetta asukkailta. Alueella kulkee myös runsaasti polkuja kaeumpana autotiestä esimerkiksi Leikarin koulun suuntaan. Niitä on merkattuna suunnitelmassa, mutta niitä tulee todennäköisesti muodostumaan lisää asukkaiden itsensä luomina.

Puustoa on suunnitelmissa pyritty jättämään mahdollisimman paljon alkuperäisenä ja huomioon on otettu erityisesti arvokkaiksi merkatut metsäalueet Hautalanmäellä. Hautalanmäellä voitaisiin myös soveltaa vain välttämättömän kasvillisuuden poistamisen asennetta niin kuin se tapahtui Yhteiskylässä. Näin saadaan alkuperäistä ja luonnon omaa kasvattamaa ympäristöä. Pieni puistoinen kaistale on suunnitelmassa merkittynä aivan vesitornin vieressä, jonne on myös suunniteltu pieni aukio. Istutukset olisivat siellä huollettuja ja aukio toimisi ikään kuin uuden alueen ja vanhan alueen kohtaamispaikkana. Aukiolla voisi sijaita esimerkiksi pieni puoti, jossa kesätyöläinen voisi myydä alueen yhteisillä viljelypalstoilla kasvatettuja vihanneksia ym. Lisäksi siellä voitaisiin pitää vetonaulana esimerkiksi pientä kanalaa.

Tontit ovat suunnitelmassa tehty väljiksi ja monipuolisen muotoisiksi. Alueella on myös pienempiä tontteja erilaisten asukkaiden houkuttelemiseksi alueelle. Rakennukset voisi sallia sijoitettavan tonteille suhteellisen vapaasti. Isoille tonteille voitaisiin vaatia vähintään yksi lisärakennus esimerkiksi sauna sopimaan alueen hajanaiseen rakenteeseen. Varalämmitysvaihtoehtona voitaisiin alueella myös vaatia vähintään yhtä tulisijaa kuhunkin taloon.

Kuva 18. Maankäyttösuunnitelma, Luomukylä

Kuva 19. Visualisointikuva, Luomukylä

4.2 KOMPAKTIKYLÄ

B-suunnitelman teemaksi valikoitui kompakti yhtenäinen työntekijäin ja sekä yrittäjyyttä ja teollisuutta suosiva puukaupunkimainen asuinalue. Inspiraationa tämän tyyppiselle suunnitelmavaihtoehdolle oli Muuramen yrittäjä- sekä teollisuusystävällinen maine ja tavoitteet kuntapolitiikassa. (Myllykoski 2012, 40.) Mallina ja esimerkkinä tämän suunnitelman teossa oli Espoon Friisilän Aurinkorinne.

Mielestäni se sopi vertauskohteeksi maastonmuotojensa ja pientalomaisuutensa ansiosta. Suunnitelmasa tulevat korostumaan yhtenäisyys, puukaupunkimaisuus, viihtyvyys sekä mataluus ja tiiviyys. Siinä oli lisäksi yritetty luoda edellytykset etätönteolle ja mahdolliselle pienryittäjätoiminnalle.

Miksi tiivistä ja matalaa? Pientalojen suosio on kasvanut vakautuneiden rahoitusmarkkinoiden ja yleisen vaurauden kasvun seurauksena. Etenkin nuorten lapsiperheiden hakeutuminen pientaloihin on havaittu isona ilmiönä koko Euroopassa. Perinteinen ahtaasti lapsiperheen kanssa asuminen on muuttunut pitkälle tulevaisuuteen asumistarpeet täyttäväksi väljäksi omakotitaloasumiseksi. Autoistuminen, parantuneet liikenneyhteydet sekä työpaikkojen ja palveluiden sijainti pääväylien varrella ovat vain edistäneet tätä kehitystä. Yhä useammin ihmiset muuttavat keskustan huonon pientalotarjonnan takia suurten kaupunkien reuna-alueille tai pienempiin kuntiin päästäkseen täyttämään asuntouhmaansa. Tämä on muodostunut haasteeksi kerrostalovaltaiselle asuinympäristölle. Suomen asuntokantaa on muutenkin kritisoitu liian yksipuoliseksi ja kerrostalovaltaiseksi, samoin sen tuotokeskeisyyttä. Toisaalta juuri tuotantolähtöisen rakentamisensa takia kerrostalo- ja lähiörakentaminen ovat säilyttäneet vallitsevan statuksensa. Nykyään kaikki ovat siis uudessa tilanteessa, kaavoittajat, asuntorakennuttajat ja -rakentajat sekä suunnittelijat, kuin myös asukkaatkin. Toisaalta pientaloasumisen suosion kasvu ja toisaalta yhteiskunnallinen vaatimus taloudellisemmasta ja tehokkaammasta maankäytöstä ovat pakottaneet toisenlaisten yhdyskuntamallien kehittämiseen. Loputtomasti leviävällä omakotitaloalueilla ja hallitsemattomasti rakentuvalla haja-asutuksella ei saada aikaan toimivaa ja viihtyisää ympäristöä eikä lähiökerrostaloympäristökään enää tyydytä kaikkia asumisen vaatimuksia. Tästä syystä saattaa matala, tiivis ja tehokas pientalomainen rakentaminen olla hyvä vaihtoehto. (Karjalainen ja Patokoski 2007, 13.)

4.2.1 Espoon Friisilän Aurinkorinne rinnastuskohteena

Friisilän Aurinkorinne sijaitsee Espoon kaakkoisosissa noin 15 kilometrin päässä Helsingin keskustasta (Krönlof ja Krönlof 2004, 10) lounaaseen suuntavalla nimensä mukaan aurinkoisella rinteellä. Sen suunnittelu alkoi vuonna 2001 ja alue saatiin rakennettua loppuun vuonna 2004 (Ympäristöministeriö 2005, 30). Alueelle valmistui yhteensä 3870 kem² ja 24 asuntoa. Yksittäisen tontin koko oli 600m² (Krönlof ym. 2004, 10) ja asuntojen koot vaihtelivat 90 m² ja 140 m² väillä. Tavoitteena oli luoda kaupunkimainen pientaloalue. Tehokkuus tonteilla on $e=0,25$. Tontit ja talot sijaitsevat kadun varrella, joka kulkee korttelin sisällä. Katua rajaavina tekijöinä toimivat piharakennukset, aidat ja erilaiset istutukset. Talot toteutettiin puurakenteisina ja pääosin yksikerroksisina erillisillä siivillä kytettyinä pientaloina. Asukkaat ovat voineet vaikuttaa kotinsa suunnitteluun valitsemalla käyttötarkoituksen kytkössiivelle, joka on voinut olla pergola, askartelutila, viherhuone tai katos. (Karjalainen ja Patokoski 2007, 65-67) ja (Ympäristöministeriö 2005, 30-32.)

Alueelle suunniteltiin paljon yksityisyydeltään eri tasoisia ajanvietto paikkoja, joissa voi tavata naapuriaan ja viettää aikaa. Alueelle on järjestetty pieniä aukioita ja toreja, sekä aidattu katukujanne, jonka varrella on myös leikkipaikkoja. (Krönlof ym. 2004, 10.)

Kuva 20. Havainnekuva, Arinkorinne (Arkkitehdit Pauliina ja Juha Kronlöf Oy 2004)

Kuva 21. Tunnelmakuva, Aurinkorinne (Tiainen 2004)

4.2.2 Soveltaminen B-suunnitelmassa

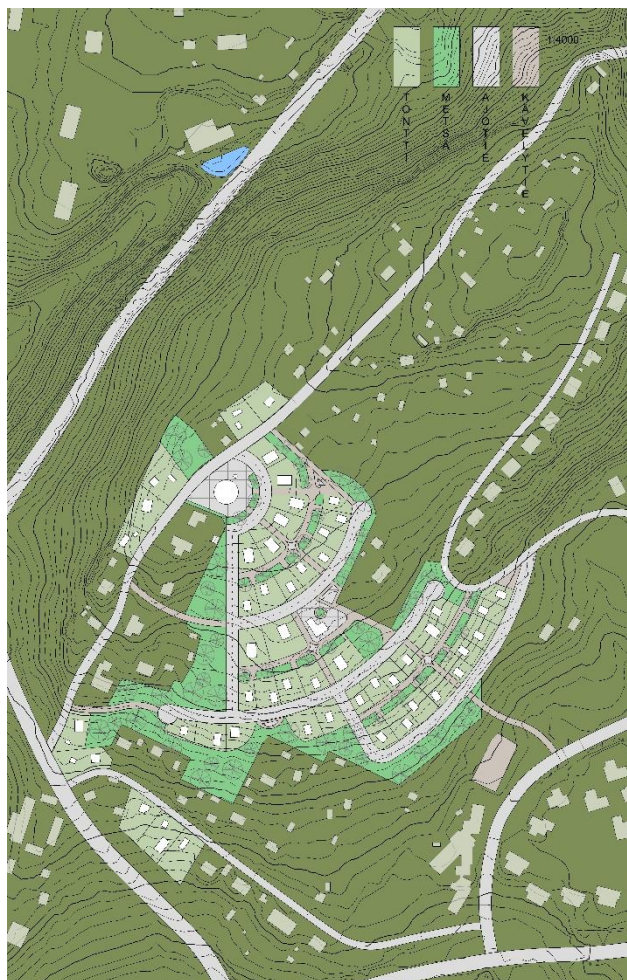
Tärkeimpiä Aurinkorinteen piirteitä ovat sen n. 600 m² tontin, tyyppitalot ja tonttitehokkuus $e=0,25$ sekä suljetut kävelykujanteet oleskelua varten tonttien välissä. Kaikki näitä ominaisuuksia pystyi soveltamaan Hautalanmäellä.

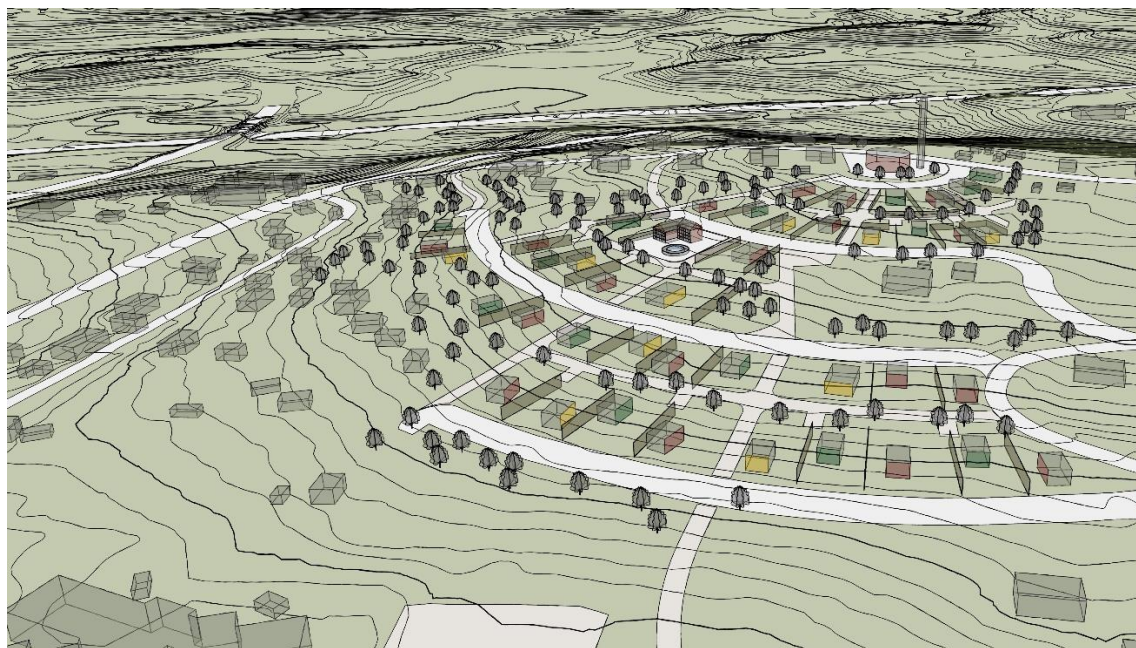
Tiiviillä ja matalalla alueella on tärkeää suunnitella selkeä tiestö. B-suunnitelmassa tiet ovat kehämäisiä ja kiertävät mäen korkeuskäyriä vapaasti noudattaen (KUVA 19) (KUVA 20) (LIITE 2). Kolme tietä alkavat Erätien kaarteesta ja neljäs ylin tie erkanee Hautalanmäentiestä vesitornin lähetyviltä. Tontit muodostuvat näiden neljän tien varrelle, rajat tonttien välillä ovat kehien säteiden suuntaiset. Tontit ovat 600 m² kokoisia, mutta vaihtelua on isommasta vähän pienempään, pienin n. 400 m². Ylimmän ja alimman kehätien varrella tontit sijaitsivat vain yhdellä sen puolella, mikä alimman tien tapauksessa saattaa vaikuttaa sen rakentamiseen todennäköisyyteen. Tietä on kallista rakentaa, tämän takia alinta tietä tuskin rakennetaan, koska se on suhteellisen pitkä ja tontteja on vain yhdellä puolella. Tonttien välissä kulkevat monet säteen ja kehien suuntaiset autoilta suljetut kävelytiet, joiden solmukohtiin ja varrelle voidaan sijoittaa oleskelu- ja leikkipaikkoja tai esimerkiksi taideteoksia ja istutuksia toimimaan maamerkkeinä.

Tyypitalo ei välttämättä ole paras vaihtoehto Hautalanmäelle johtuen sen kerroksellisuudesta. Alueen luonteeseen kuuluu rikkonaisuus ja vaihtelevuus. Mutta talojen ulkonäköä kannattaa kuitenkin säädellä tarkasti, että ne sopivat myös vanhaan ympäristöön. Yleisesti vaatimukset voisivat olla julkisivujen osalta vaaka- tai pystylauditus, joka on keltaisen, punaisen tai vihreän väriinen, sekä valkoiset yksityiskohdat. Rakennusten olisi myös tarkoitus olla matalia eli enintään kaksikerroksisia. Suunnitelmassa talot sijaitsivat kampamaisesti vuoroin peremmällä tontilla tai edempänä lähellä ajotietä. Tällä tavoin saadaan aikaan enemmän yksityisyyttä.

Mahdollisimman paljon olemassa olevaa puustoa on tarkoitus säilyttää, mutta myös istuttaa uutta. Etenkin kasvillisuus kävelykujanteiden varsilla on tarkoitus pitää siistinä ja huollettuna viihtyvyyden lisäämiseksi.

Kuva 22. Maankäyttösuunnitelma, Kompaktikylä

Kuva 23. Visualisointikuva, Kompaktikylä

4.3 ELÄMYSKYLÄ

Kolmannen suunnitelman teemaksi valikoitui elämyksellinen tapahtumarikas kulttuurillinen asuinalue. Teeman valitsemiseen vaikutti Hautalanmäen ja Muuramen erittäin rikas kulttuurihistoria sekä Vanhan Laukaantien sijainti alueella. Tavoitteena oli tehdä alueesta siis matkailukohteen tapainen kulttuuristaan esimerkiksi taideteoksilla ja tapahtumilla kertova paikka. Inspiraatioksi ja rinnastuskohdeksi valittiin Jyväskylän Kankaan alue ja sen asuinalueen tapahtumapainotteinen asuinympäristö.

Miksi kulttuuri ja taide? Kulttuuri on hyödyllistä. Se vaikuttaa elämäämme niin taloudellisesti kuin henkisesti ja fyysisesti. Kulttuurin erityisesti merkittävää henkiselle hyvinvoinnille, mikä puolestaan vaikuttaa fyysiseenkin hyvinvointiin. Ihmisen yleiskuntoa parantavat sellaiset asiat kuin teatterissa käynti, musiikkiesityksen kuunteleminen tai vaikkapa kirjaan uppoutuminen. On tutkitusti todistettu, että esimerkiksi yhdessä laulaminen on hyväksi sydämelle, niin kirjaimellisesti kuin kuvaannollisestikin. Kulttuuria ovat kaikki ihmisen luomukset, taidetuotokset ja teknologian tuotteet sekä rakennettu ympäristö kuin myös normit, tavat ja käytänteet. Kiinteyttävät ja yhteisöä ylläpitävät arvot kuuluvat myös kulttuuriin. Kulttuurilla on myös välinearvoa, se työllistää ihmisiä paljon ja sitä käytetään monissa paikoissa myös vientituotteena, mikä vaikuttaa merkittävästi talouteen. Lisäksi tieteen ja taiteen tuotoksilla sekä kulttuuriperinnöllä on kiistaton itseisarvo. Se tarkoittaa sitä, että vaikka meille ei olisi mitään hyötyä niistä, ne ovat osa identiteettiämme ja ilman niitä tuntisimme itsemme vajaksi. (Sintonen.)

Taide on kulttuurin tapaan elämän perustekijöitä, samalla kun se on yksi sen ilmentämistavoista. Se tuo elämään elämyksiä ja uutta arvoa. Sen ei tarvitse olla esine, se voi olla myös prosessi tai tapahtuma. Ja asukkaat ovat usein tekijöitä esimerkiksi rakennustaiteessa, koska se on osa heidän fyysisistä ympäristöään, jota he muokkaavat. Taide on ympäristön uudelleen käyttöä ja sille saadaan eniten enemmän arvo, jos sen osana tai toteutuksessa on käytetty jotain vanhasta ympäristöstä. Vanha ympäristö ja sen kulttuuri tuovat moniulotteisuutta, mikä on niiden materiaalistakin arvoa merkittävämpää. Vanhan ympäristön käyttö on kaksipuoleista, se voi olla sekä rajoite että resurssi. Toisaalta sen takia, sitä on kiehtovaa käyttää suunnittelussa. Joka tapauksessa vanha on linkki alueen historiaan. Yhtenäistä ympäristöä ei välttämättä synny, mutta siitä saattaa muodostua elämyksellinen, kiinnostava ja paikallinen. (Jalkanen ym., 153-159.)

4.3.1 Jyväskylän kangas rinnastuskohteena

Kangas on Jyväskylän kaupungin merkittävien aluekehityshanke. Se sijaitsee vanhan paperitehtaan alueella lyhyen matkaa keskustasta itään Tourujoen rannalla. Alueesta halutaan luoda ainutlaatuista ja laadukasta ympäristöä ja sinne on tarkoitus rakentaa monipuolista asunto- ja toimitilarajontaa. (Jyväskylän kaupunki 2011 a.) Alueelle kaavaillaan vuoteen 2030 mennessä 5000 asukasta ja 2100 työssäkävijää (Jyväskylän kaupunki 2011 b).

Kulttuuri-, taide- ja vapaa-ajantoiminnot ovat olleet tärkeinä pidettyjä tekijöitä Kankaan aluetta kehitellessä. Siellä tullaan myös noudattamaan prosenttikulttuuriperiaatetta. Perinteisen taiteen lisäksi Kankaalla tulee olemaan myös tilapäistä taidetta kuten sirkus-, teatteri ja musiikkiesityksiä. Kirpputorit, festarit ja muut vastaavat ovat jo aikaisemminkin vetäneet kaupunkilaisia puoleensa alueella.

Pysyvänä teemana kaikissa tapahtumissa tulee olemaan kestävä kehitys, joka noudattelee Kankaan yhtä päälinjauksista. Tapahtumilla on pyritty totuttamaan kaupunkilaisia uuteen alueeseen ja rohkaissut heitä tutustumaan siihen. Yleisesti Kankaan kulttuurin ja taiteen voidaan sanoa olevan ”ilahduttavaa, nokkelaa ja yhdessä tekemistä”. (Jyväskylän kaupunki 2011 c.)

Alueen muodostuminen on vasta alkuvaiheissaan, mutta sen on tarkoitus rakentua tarkkojen ohjeiden ja laatuksien mukaan. Siitähän kaavaillaan Jyväskylän edistyneintä asuinalueita. Vaatimuksen ja ohjeet ovat koottuna Laatuapinen-vihossa. (Jyväskylän kaupunki 2015.) Ohjeita on annettu mm. rakennusten, yhteispihojen, puistojen ja katu ympäristön osalta. Ohjeet ovat varsin tarkkoja. Tiivistetysti voidaan sanoa, että rakennukset tulevat olemaan muodoiltaan selkeitä hahmoja, joissa vallitsee yksi selkeä tehdasympäristöä kuvaileva materiaali. Taidetta on soviteltuna rakennuksissa ja niiden ympäristössä sopivissa kohdissa luomaan hyvää mieltä ja yksityiskohtiin on pyritty kiinnittämään huomiota. Taiteen avulla on pyritty luomaan tunnistettavia paikkoja ja siitä on pyritty tekemään yllätyksellistä ja ilahduttavaa. Yhteispihat on ohjeistettu tekemään maastoon sopiviksi, saumattomiksi muun ympäristön kanssa, vihreiksi ja teemallistetuiksi kokonaisuuksiksi. Teemat menevät käyttötarkoitusten mukaan, jotka ovat kangasleikki, luontopiha, esteetön piha ja urbaani oleskelu. Puistoihin on päätetty jättää mahdollisimman paljon luonnollista puustoa ja sinne kaavaillaan tyyllistä ja laadukasta vihersuunnittelua ja integroitua valaistusta. Samaa pätee katu ympäristöön, jonka halutaan peilaavan rakennuksia ja niiden piirteitä ja lisäksi siitä halutaan pienipiirteistä, virikkeellistä ja viihtyisää omaperäisine valaisimineen. (Jyväskylän kaupunki 2015.)

Kuva 24. Havainnekuva Jyväskylän kangas (Uki Arkkitehdit 2015)

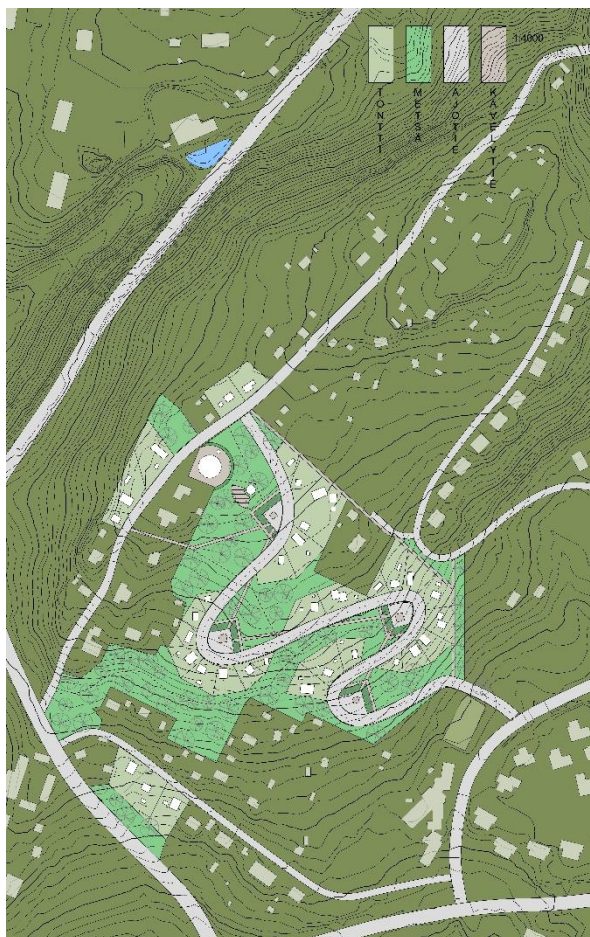
4.3.2 Soveltaminen C-suunnitelmassa

Jyväskylän Kankaan pääpiirteitä olivat sen huolellinen, laadukas ja yksityiskohtainen ympäristön suunnittelu, jossa julkiset tilat ovat erittäin suuressa roolissa luomassa alueen ilmettä. Alueen kulttuuria ja historiaa korostetaan luodulla ympäristöllä ja sen huomioimisesta ja esille panemisesta pidetään erityistä huolta. Samalla ympäristö on virikkeellinen ja tapahtumarikas, alueen asukkaita sekä vierailijoita kehoitetaan viettämään ja nauttimaan kaikesta ympärillä olevasta sekä muista ihmisistä. Osa-alueita on monenlaisia eli jokaiselle ihmiselle ja jokaiseen mielentilaan löytyy jotakin. Ympäristön laatu ja asukkaiden hyvinvointi ovat etusijalla.

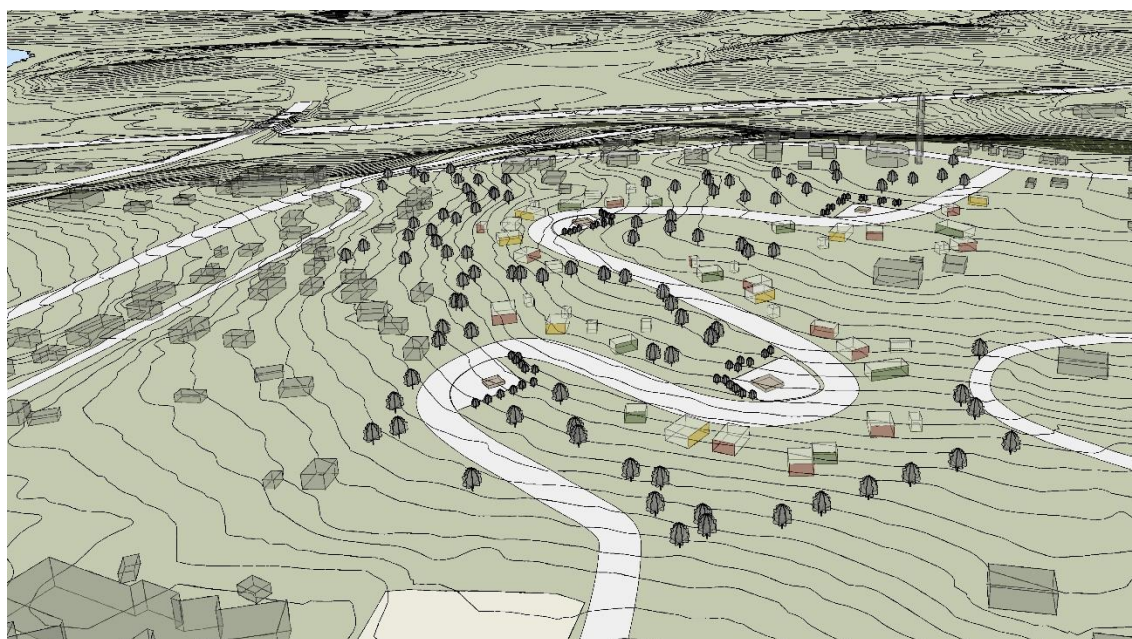
Nämä ajatukset ja asenteet sopivat hyvin myös Hautalanmäelle. Alueella on rikas historia, josta on mahdollista ammentaa paljon aiheita tapahtuma- ja sisältörikkaalle ympäristölle. Suunnitelmassa näitä asenteita on pyritty toteuttamaan maisemallisella kiertoajelureitin tai serpentiinin tapaan kiemurtelevalla tiellä ja sen varteen sijoitetuilla neljällä aukioilla (LIITE 3). Aukiot on sijoitettu tien mutkien sisäkaarteisiin ja niillä voidaan järjestää esimerkiksi erilaisia tapahtumia kuten kesäteatteria, muita esityksiä, kirpputoreja ja ulkonäyttelyitä. Talvella voidaan aukioille sijoittaa esimerkiksi jääveistoksia tai vaikkapa pieni napakelkka. Arkipäiväisessä käytössä aukioilla voisi sijaita alueen historiasta kertovia infotauluja, yhteinen varasto harvemmin käytetyille puutarhavälineille, hiekoituslaatikkoa tai jäätelökioski sekä lisäksi katettuja pöytäryhmiä oleskeluun. Etenkin aukioilla tulisi tarkemmassa suunnittelussa kiinnittää huomiota ympäristön yksityiskohtaiseen suunnitteluun ja taiteen sekä yhdessä tekemisen tuomiseen mukaan prosessiin. Se voisi ilmetä esimerkiksi alueen asukkaiden kanssa järjestetyillä kukkaistutuksilla tai muilla vastaavilla talkootöillä. Vesitornin lähistölle voitaisiin tehdä myös näköalatornipaikka, mäen huipulta on mahdollista nähdä alueen molemmille järville, Päijännteelle ja Muuratjärvelle.

Tontit sijaitsevat aukoiden ympärillä viuhkamaisessa muodossa tien kaarteiden ulkosyrjällä. Muodoltaan ne ovat ulospäin ympäröivään metsään aukeavia suunnikkaita. Kapea pääty on aukiolle päin. Ajatuksena suunnitelmassa oli, että rakennusten koot ja sijoittelu saisivat olla varsin vapaamuotoiset sopimaan Hautalanmäen yleiseen hajanaiseen rakeisuuteen. Toisaalta rakennusten ulkonäölle voitaisiin asettaa tarkat vaatimukset mm. vastaamaan Hautalanmäen vanhan asutuksen talojen ulkonäköä. Pääpiirteitä ovat harjakatto ja keltaisen, punaisen tai vihreä sävyiset ulkoverhouslaudat ja valkoiset yksityiskohdat sekä talojen pienipiirteisyys ja mataluus.

C-suunnitelmassa ajotien lisäksi haluttiin panostaa myös kävelijän mahdollisuuteen kokea ympäristöään ns. maisemareittinä. Siksi suunnitelmaan on suunniteltu paljon metsäistä puistoaluetta. Luonnonmetsän lisäksi siellä voi olla myös istutuksia ym. Puistossa risteävät monet jalankulkupolut, jotka yhdistyvät myös neljään aukioon muodostaen monipuolisen ulkoiluverkoston. Polkujen varrella voisi myös olla erilaisia infotauluja alueesta, sen eliöstöstä ja kasveista niin kuin on ennenkin toteutettu esimerkiksi keskustan luontopolulla. Myös puistoon voidaan lisätä erilaisia taiteellisia yksityiskohtia.

Kuva 25. Maankäyttösuunnitelma, Elämyskylä

Kuva 26. Visualisointikuva, Elämyskylä

5 POHDINTA

Tässä opinnäytetyössä oli tavoitteena suunnitella kolme luonnosmaista maankäyttösuunnitelmaa Muuramen Hautalanmäen asuinalueelle. Se koettiin opinnäytetyöstä sovittaessa sopivaksi määräksi, koska yhtä ainoaa hyvää ratkaisua ei ole olemassa, aina on vaihtoehtoja. Jos vaihtoehtoja on monia, niitä on mahdollista myös yhdistellä ja valita jokaisesta vaihtoehdosta parhaiten onnistuneita kohtia. Niin tulee todennäköisesti tapahtumaan opinnäytetyössä tehtyjen suunnitelmien kanssa. Se on yksi syy, miksi tämä työ oli tehty. Sen tarkoituksena oli tuottaa ideoita ja oivalluksia sekä uudenlaisia ratkaisuja mahdollisimman monipuolisesti. Toteutuskelpoisuus oli tavallaan jopa toissijainen asia, vaikka sitä pyrittiin ottamaan huomioon mahdollisimman paljon opinnäytetyössä.

Suunnitelmien teko muodostui haasteeksi johtuen suunnittelualueen maastonmuodoista ja olemassa olevista rakennuksista. Suurimmaksi nousi etenkin tiestön suunnittelu sekä sen sovittaminen rakennusten väliin ja liittäminen jo olemassa oleviin teihin. Mallintaminen muodostui erittäin aikaa vieväksi ottaen huomioon alueen suuruuden. Myös teemojen soveltaminen suunnitelmissa muodosti yleisen haasteen, koska rinnastuskohteissa oli usein enemmän kysymys alueella vallitsevasta asenteesta ja elämäntavasta. Suunnitelmissa oli kuitenkin pyritty edesauttamaan näiden ominaisuuksien muodostumista.

Suunnitelmavaihtoehdot tehtiin keräämällä mahdollisuuksien mukaan olemassa oleva tieto suunnittelualueesta, Hautalanmäestä sekä Muuramesta ja muusta ympäristöstä. Näiden tietojen pohjalta kolme erilaista teemaa saivat alkunsa. Toisena vaiheena oli kerätä teemoihin liittyvä kirjallisuus ja sitä kautta löytää ns. ohjeita teemojen suunnitelmien toteuttamiseen. Kolmantena tehtävänä on valikoida soveltamiseen kelpaavat ohjeet ja menetelmät, joita sitten käytettiin tieviittoina suunnitelmien teossa.

Suunnitelmat muodostuivat tyyleiltään erittäin erilaisiksi. Tämä johtuu siitä, että niihin pyrittiin sisällyttämään mahdollisimman paljon näkemyksiä siitä, miten aluetta voitaisiin kehittää. Se kertoo myös siitä, että alueen ympäristöstä ja historiasta voidaan ammentaa suuret määrät ajatuksia niin yleisilmettä suunniteltaessa kuin silloin kun pohditaan niihin liittyviä yksityiskohtia.

Työn tavoitteena oli siis herättää ajatuksia sekä innostaa luomaan uutta ja mielenkiintoista merkityksellistä ja sisällöllistä ympäristöä. Sen ei välttämättä tarvitse olla mahtipontista ja suurta vaan se voi ilmetä myös pienissä yksityiskohdissa. Inspiraationa voivat toimia monenlaiset lähteet ja pienilläkin tehdyillä asioilla voi olla yllättävän suuri vaikutus ympäristöön. Jatkotoimenpiteinä Muuramen kunta tekee alueen asemakaavoitustyön. Nämä maankäyttösuunnitelmaluonnokset voivat palvella kuntaa jatkotyössä.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- Arkkitehdit Pauliina ja Juha Kronlöf Oy 2004. Havainnekuva, Aurinkorinne [digikuva]. Puu-lehti 3/2004 [verkkojulkaisu] Sijainti: <https://www.puuinfo.fi/sites/default/files/content/puulehti/puu-lehti-32004/puulehti03screen.pdf>
- BARSYGLIA, Myriam, STURM, Ulrike, SCHUMACHER, Jörg 2014. Qualitätsvolle Innenentwicklung von Städten und Gemeinden durch Dialog und Kooperation (Kaupunkien ja kuntien laadukasta tiivistämiskehittämistä dialogin ja yhteistyön kautta). Hochschule Luzern – Wirtschaft, Kompetenzzentrum, Regionalökonomie (CCRO), Hochschule Luzern – Technik & Architektur, Kompetenzzentrum Typologie & Planung in Architektur (CCTP).
- FCG SUUNNITTELU JA TEKNIikka OY 2015 a. Muuramen keskustan osayleiskaava. Kaavakartta. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: http://www.muurame.fi/library/files/58ad443ec910584acb002988/Keskustaaajaman_osayleiskaava_pohjoisosa_kaavakartta_2015.pdf
- FCG SUUNNITTELU JA TEKNIikka OY 2015 b. Muuramen keskustan osayleiskaava. Kaavaselostus. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: http://www.muurame.fi/library/files/58ad4453c910584acb00299c/Keskustaaajaman_osayleiskaava_pohjoisosa_selostus_2015.pdf
- FCG SUUNNITTELU JA TEKNIikka OY 2015 c. Muuramen keskustan osayleiskaava. Luontoselvitys. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: http://www.muurame.fi/library/files/5a900aa9c91058a4c7000012/Muuramen_oyk_luonto_2012_allekirjoitettu.pdf
- JALKANEN, Riitta, KAJASTE, Tapani, PAKKALA, Pekka ja ROSENGREN, Camilla 2017. Kaupunki-suunnittelu ja asuminen. 4. painos. Tallinna: Rakennustieto Oy.
- JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI 2011 a. Jyväskylän Kangas. FAQ. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/?page_id=2862
- JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI 2011 b. Jyväskylän Kangas. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: <http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/>
- JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI 2011 c. Jyväskylän Kangas. Kankaan kulttuuri. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/?page_id=453
- JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI 2015. Jyväskylän Kangas. Laatuapinen. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: <http://www2.jkl.fi/kaavakartat/Kankaanlaatuapinen/Laatuapinen.pdf>
- KARJALAINEN, Markku, PATOKOSKI, Riku 2007. Kotina puinen kaupunkikylä. Wooden urban villages. Puuinfo Oy. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- KESKI-SUOMEN MUSEO 2012. Aueraportti. Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi 2012. Muurame. Muurame. Hautalanmäen asuinalue. Tulostettu Kioski-sovelluksesta
- KRÖNLOF, Pauliina ja KRÖNLOF, Juha 2004. Aurinkorinne, Friisilän Pientalot, Espoo. Puu-lehti [verkkojulkaisu] 3, 10 [Viitattu 2018-04-23.] Saatavissa: <https://www.puuinfo.fi/sites/default/files/content/puulehti/puu-lehti-32004/puulehti03screen.pdf>
- KUISMA, Juha, PELTONEN, Tarmo 2002. Kyläsuunnittelun opas. Miten kehitämme ja kaavoitamme kyläämme 2000-luvulla. Porvoo: PS-kustannus.
- MAANMITTAUSLAITOS. Paikkatietoikkuna. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/?lang=fi#>
- MUURAMEKESKUS 2017 a. Kauppakeskus täyttää 4 vuotta. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: <http://www.muuramekeskus.fi/2017/02/28/kauppakeskus-tayttaa-4-vuotta/>
- MUURAMEKESKUS. Liikkeet. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: <http://www.muuramekeskus.fi/liikkeet/>

- MUURAMEN KUNTA 2017. Kaavoitus. Kaavoituskatsaus 2018 [Viitattu 2018-03-26] Muurame Saatavissa: http://www.muurame.fi/library/files/5a30cfd8c910581326000187/KAAVOITUSKATSAUS_2018.pdf
- MUURAMEN KUNTA. Muurame-info. [Viitattu 2018-04-30] Saatavissa: <http://www.muurame.fi/muurame-info-1>
- MYLLYKOSKI, Virpi 2012. Muuramen modernin rakennusperinnön inventointi. Keskustaajama ja Kinkomaa. Rakennusinventointiraportti. Keski-Suomen museo.
- PALTTALA, Outi, ERAT, Bruno 2009. Kestävä kylä pohjoisissa olosuhteissa. Vertaileva seurantalutkimus. Ympäristöministeriö. Helsinki: Edita Prima Oy.
- PALTTALA, Outi 2009. Havainnekuva Yhteiskylästä [digikuva]. Kestävä kylä pohjoisissa oloissa [verkojulkaisu]. Sijainti: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38035/SY32_2009_Kestava_kyla_pohjoisissa_olosuhteissa.pdf?sequence=1
- KAAVOITUKSEN KULKU JA OSALLISTUMINEN. RT 99-10861. 2006. RT-ohjekortti. Helsinki: Rakennustieto. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: <http://rt.rakennustieto.fi.ezproxy.savonia.fi/resource/juha/content/2843#page=1>
- S. M. Y. JYVÄSKYLÄN HAARAOSTO 1899. Keski-Suomi. Matkaopas. [Viitattu 2018-02-22] Saatavissa: http://www3.jkl.fi/kirjasto/keskiaineisto/keskisuomi/iv_matkailijareitti.pdf
- SINTONEN, Matti. Mitä hyötyä kulttuurista? Suomen kulttuurirahasto [verkkoaineisto]. [Viitattu 2018-04-23]. Saatavissa: <http://www.skr.fi/mita-hyotya-kulttuurista>
- TIAINEN, Jussi 2004. Tunnelmakuva, Aurinkorinne [digikuva]. Puu-lehti 3/2004 [verkojulkaisu] Sijainti: <https://www.puuinfo.fi/sites/default/files/content/puulehti/puu-lehti-32004/puu-lehti03screen.pdf>
- Uki Arkkitehdit 2009. Havainnekuva Jyväskylän Kankaasta [digikuva]. Jyväskylän kaupunki. Jyväskylän Kangas. Kuvagalleria [verkojulkaisu]. Sijainti: http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/?page_id=2388
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ 2005. Tiivis ja matala korttelirakenne. Asuntorakentamisen typologiaa. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ 2011. Kulttuuriympäristö maakuntakaavoituksessa. Helsinki: Edita Prima Oy.
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ a. Elinympäristö ja kaavoitus. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ b. Kaavoituksen eteneminen. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Kaavoituksen_eteneminen
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ c. Maankäytön suunnittelujärjestelmä. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma
- YMPÄRISTÖMINISTERIÖ d. Asemakaavoitus. [Viitattu 2018-04-23] Saatavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Asemakaavoitus

A LUOMUKYLÄ

HAUTALANMÄEN MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA

LIITE 1

1 : 3000

C ELÄMYSKYLÄ

HAUTALANMÄEN MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA

LIITE 3

1 : 3000

A LUOMUKYLÄ

YHTEISHENKI ASENNE
 OMA LÄMPÖKESKUS TULISIJAT
 DIY TIET
 LUOMUVÄRIT
 KOMPOSTOIVAT KÄYMÄLÄT
 OMA VEDENPUHDISTUS

MITÄ HAUTALANMÄELLE?

TALOJEN ULKONÄKÖ maalaismainen
 KELLARIKERROKSET tehokas hyödyntäminen
 LÄMPÖKESKUS yhteishoidossa
 YHTEISTILAT ajanviettoon
 SAUNARAKENNUS asukkaiden ja vuokrattavissa
 VIILJELYPALSTAT vapaa jako
 KYLÄNRAITTITIE omarakenteinen, vaiheistettu
 RYHMÄHENKI, YHTEISÖLLISYYS
 POLKUJA turvallisia
 LUONNOLLINEN PUUSTO välttämätön poisto
 VÄLJÄT TONTIT myös pienempiä
 LISÄRAKENNUKSET sauna ja varasto
 TORIAUKIO puotia, kanalaa?

B KOMPAKTIKYLÄ

TIIVEYS

MATALUUS

TONTIT 600M2

TEHOKKUUS E=0,25

VIIHTYISÄ KATUTILA

NAAPURI ON KAVERI

TYYPITALOT

MITÄ HAUTALANMÄELLE?

MATALUUS

enintään kaksi kerrosta

TIIVEYS

tonttien tehokas sijoittelu

KUJANTEET

suljetut, viihtyisät, turvalliset

OLESKELU

sosiaalistuminen

LEIKKI

kujanteilla

TONTIT

n. 600 m², monipuolisia

ETÄTYÖKAHVILA

työntekijöille

TALOT

ulkonäkö tarkoin säädelty

AUKIOITA

paljon pieniä maamerkkejä

ISTUTUKSET

etenkin kujanteilla

PUUSTO

luonnollista ja luotua

KELTAINEN
PUNAINEN
VIHREÄ
VALKOINEN

PUU

MATALA

LAUDOITUS

| | |

—

—

—

HARJÄKTTO

YKSITYIS-
KOHDA

YKSILÖLLI

YyS

Y
L
E
I
S
E
T

C ELÄMYSKYLÄ

LAATU
 TAITEELLISUUS
 VIRIKKEELLISYYS

YKSITYISKOHDAT
 KULTTUURI
 YLLÄTYKSELLISYYS

MITÄ HAUTALANMÄELLE?

TALOT alueen ilmeeseen sopivia
 TONTIT viuhkamaiset, aukeavat, metsä
 TIE maisemareitti, elämyksellinen
 AUKIOT yhdistävät, tapahtumia
 HAJANAINEN rakeinen, yksilöllinen sijoittelu
 TAIDE ulkonäyttelyt
 KULTTUURI infotaulut alueen historiasta
 JALANKULKU innostaa, paljon polkuja
 LENKKEILY monipuolisia reittejä
 POLUT verkosto, aukiot
 VESITORNI näköalatorni? päijänne, muuratjärvi

KELTAINEN
 PUNAINEN
 VIHREÄ
 VALKOINEN
 PUU

YLEISET

MATALA
 LAUDOITUS
 HARJAKTTO
 YKSITYIS KOHDAT
 YKSILÖLLIS YyS